

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs: 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie: Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

HET UITWISSEN VAN DE VEROORDELINGEN

Rede uitgesproken door Mr. Herman BEKAERT, Prokureur-generaal bij het Hof van Beroep te Gent, op de plechtige openingszitting van het Hof op 1 september 1960.

Gedurende de laatste twee maanden, heeft ons land een dramatische en bijzonder pijnlijke beproeving doorgemaakt.

Ik zou de rol miskennen die door de grondwet aan de gerechtelijke macht is opgelegd, zo ik, alvorens U te onderhouden over een onderwerp dat misschien minder bij de omstandigheden past, geen uitdrukking gaf aan het gevoel van beklemdheid dat ons allen bevangt, en indien ik niet met ontroering en eerbied, het hoofd zou buigen voor al dit leed, dat soms het hoogste offer vergde.

Het Congolese gebeuren dat ik oproep is recent; het kan voorbarig lijken er reeds een mening over uit te spreken en het behoort daarenboven niet aan het openbaar ministerie, hoeder van de wet, er een oordeel over te vellen.

Bepaalde feiten staan echter vast: men heeft de meest plechtige verbintenissen verloochend; men heeft aan de laagste instincten toegelaten zich bot te vieren; men heeft de menselijke wetten verkracht; men heeft, door de hatelijke techniek van de laster, de eer van een volk aangetast!

De Natie zal aanvaarden dat de gerechtelijke orde er diep door getroffen is, dat dergelijke feiten onbestraft blijven en ongetwijfeld zal de Natie ook wensen dat het openbaar ministerie er de dwingende plicht uit afleidt, tot het ongerept bewaren van zijn zin voor het algemeen welzijn en van zijn zo zelden gewaardeerde ijver, bij de verdediging van de slachtoffers en bij het doen eerbiedigen van de gerechtigheid.

* * *

De wettelijke daden van de organen der grondwettelijke machten, hebben over het algemeen een doelmatigheid die door niets wordt gehinderd en die bijdraagt tot de versterking van het zekerheidsgevoel in de sociale verhoudingen, evenals tot de stabiliteit van onze instellingen. Alleen de daden van de rechterlijke macht, in haar *respressieve functie*, genieten geen even volledige bescherming: aan de strafrechtelijke veroordelingen wordt geen zekerheid verleend dat zij voor immer zullen blijven bestaan: amnestie kan ze teniet doen, uitoefening van het recht tot

genade of tot invrijheidstelling kan ze onuitgevoerd laten blijven, eerherstel wist ze uit, in hun principe en in hun uitwerking. De *tijd* zelf heeft in strafzaken een bredere weerslag dan in enig ander gebied van het recht daar, door het verstrijken van een dikwijls beperkt aantal maanden of jaren, de *openbare actie* of de *uitvoering van een straf* door de principes van de verjaring worden tenietgedaan, alhoewel beide, in de hoogste mate, de openbare orde aanbelangen (1).

De gedachtenstroming die zich heden ten dage aftekent in de bestrafing van de misdrijven, legt nog meer de nadruk op deze strekking om de mogelijkheden te verruimen van een « teruggang » na de toepassing van de strafwet. Zij wijt de noodzakelijkheid ervan, aan twee aspecten van de onvolmaaktheid van de wetgevende arbeid: de wetten die de menselijke gedragingen bestraffen, verlenen aan de rechter geen passende gelegenheid om zijn beslissing overeen te brengen met de vereisten van de individualisering (2).

Onze strafwetten hebben daarenboven wettelijke, administratieve en sociale weerslagen, die de wetgever niet heeft kunnen voorzien noch in aanmerking nemen (3). Deze dubbele stelling is niet zonder wetenschappelijke draagwijdte en ik herinner mij, er enige tijd geleden zelf toe gekomen te zijn, voor te stellen, aan de strafrechter de « verplichting op te leggen tot toezicht op de uitvoering van zijn beslissing, met de macht ze te wijzigen, zonder ze te verzwaren » (4).

Het in eer herstellen van veroordeelden is echter in de loop der zes laatste jaren, de spil geweest van de doctrinale en wetgevende ondernemingen tegen de *onaantastbaarheid der strafuitspraken*. Het terrein leende zich ertoe door de soepelheid waarvan de instelling, die in het leven werd geroepen door de wet van 25 april 1896, blijk geeft, en door de groeiende belangstelling die de delinquent er schijnt voor te hebben.

Voor het jaar 1950, waren de vragen om eerherstel zeldzaam; ten overstaan van het geheel van de veroordelingen in criminele, correctionele en politiezaken, was hun aantal uiterst gering; in bepaalde arrondisse-

menten van het rechtsgebied van Uw Hof van beroep, kwam het soms voor, dat geen enkele vraag werd ingediend gedurende twee of drie jaren! Na de tweede wereldoorlog is de toestand gewijzigd. Het aantal aanvragen in 1952 is het dubbel van dit van 1950 en in de grote arrondissementen zelfs het driedubbel. In 1959 is dit aantal vertienvoudigd! De Kamer van Inbeschuldigingstelling die 29 arresten van eerherstel uitsprak in 1945 en 79 in 1950, heeft er 1002 geveld in 1959 (5).

Gedurende zestig jaar toonde de wetgever geen belangstelling voor deze instelling; hij heeft zich, door de wet van 8 februari 1954 plotseling gebogen over het lot van delinquenten die een bepaalde belangstelling waard zijn en wier veroordelingen worden beschouwd als «minder erg». Voortaan vormen deze veroordelingen geen hinderpaal meer voor het eerherstel, maar het is opvallend dat de wijze, waarop de wetgever een zeer gerechtvaardigde verbetering heeft gebracht aan de toestand van deze delinquenten, ze praktisch benadeeld heeft, aangezien hun «minder erge» veroordelingen niet uitgewist worden door het eerherstel, blijven staan op de gerechtelijke inlichtingsdocumenten, gevolgen teweegbrengen en zelfs kunnen uitgevoerd worden na het eerherstel.

De wetgevende macht heeft het daar nochtans niet bij gelaten; herhaaldelijk, (6) heeft zij zich bekommerd getoond om de onvolkomenheden van de wetgeving van 1896 en haar ingenomenheid gekrystalliseerd rond het onderscheid dat diende gemaakt te worden tussen de inbreuken «die onder de bevoegdheid van de politierechter vallen», en de andere (7).

Overigens geven de parlementaire besprekingen de indruk dat het, in het kader van de principes die de bestaande wetgeving beheersen, moeilijk zou zijn tot een hervorming te komen die aan ieders verlangen zou kunnen voldoen, en het is dan ook duidelijk dat de enige wetenschappelijke werkwijze erin zou bestaan de gehele instelling van het eerherstel, opnieuw te denken.

Enkele maanden reeds na het in werking treden van de wet van 8 februari 1954, wijdde de «Belgisch-Luxemburgse Unie voor Strafrecht», haar Frans-Belgisch-Luxemburgse «Dagen» van 18 en 19 juni, te Luxemburg (8) aan een studie van het geheel der huidige vraagstukken in verband met het eerherstel in de drie landen; bij de werkzaamheden is gebleken dat de Belgische wetgeving, op het plan van de principes en van hun aanpassing aan de maatschappelijke vereisten, ruimschoots voorbijgestreefd was door de Franse wetgeving en inzonderheid door de verordening van 13 augustus 1945, die hierna wordt beschouwd.

Op 18 november 1959, belastte de Minister van Justitie een commissie (9) met de studie van «de hervorming van de wet van 25 april 1896 op het eerherstel in strafzaken». Mijn voornemen is niet, hier het relaas te geven van al de werkzaamheden van deze commissie, die pas enkele maanden geleden geëindigd zijn: de tijd die mij toegemeten is, zou niet volstaan. Ik heb gemeend dat het U nochtans belang zou inboezemen te weten dat er hervormingen zijn, onder deze die de commissie heeft aangenomen, die een gelukkige weerslag zouden kunnen hebben op de werkzaamheid van Uw Hof, doordat zij het eerherstel herleiden tot een opvatting die meer overeenstemt met de huidige eisen van strafrechtswetenschap en praktijk.

* * *

De wet van 20 april 1896 werd opgevat op een tijdstip waarop de wetgever weinig belang hechtte

aan de persoonlijkheid van de delinquent en dienvolgens de indeling der inbreuken beschouwde van uit een louter *quantitatief* standpunt.

De toestand van ons strafrechtelijk regime werd sedertdien grondig gewijzigd. De wetten van 15 mei 1912 op de kinderbescherming en van 9 april 1930 met betrekking tot de abnormalen, hebben met de strafsysteematiek gebroken, ten voordele van de individualisering van de beteugeling. Talrijke andere wetgevingen, en in het bijzonder deze die de bevoegdheid van de politierechtbank hebben uitgebreid, om te beslissen, en van de ambtenaar van het openbaar ministerie bij deze rechtbank, om een minnelijke schikking voor te stellen, *inzake wanbedrijf* (10), hebben het evenwicht van de *quantitatieve* indeling verbroken, zoals het was vastgelegd tussen de inbreuken door de strafwetboeken van 1810 en 1867. Ook had, vóór de wet van 8 februari 1954, het eerherstel zich volstrekt niet losgemaakt uit de greep van de traditionele opvattingen; de overtreding, het wanbedrijf of de misdaad, vormden alle drie en in dezelfde mate, een hinderpaal voor het verkrijgen van deze gunstmaatregel. Het doel van de wet van 1954 was, voor alles, rekening te houden met toestanden die spruiten uit de voortdurende aangroei van het aantal politieovertredingen, geschapen door de bijzondere wetten; de fragmentaire aard van de hervorming die zij heeft ingesteld heeft ons nochtans geen samenhangend en maatschappelijk gerechtvaardigd systeem geschonken voor de uitwissing van de veroordelingen. De toepassing van de bepalingen ervan heeft, zoals ik het een ogenblik geleden zegde, in het licht gesteld dat de wetgever heeft behouden, wat hij had willen doen verdwijnen: de bestendigheid der uitwerkselen van bepaalde veroordelingen, niettegenstaande de toekenning van het eerherstel.

Om opbouwend werk te verrichten, past het *in de eerste plaats*, de oplossing te zoeken van de problemen die gesteld worden, door de buitenmatige aangroei van die veroordelingen die men «minder erg» noemt, opgelegd aan talrijke «rechtsonderhorigen», die, in het verleden, nooit deze in strafzaken weinig benijdenswaardige hoedanigheid, zouden gehad hebben. Het grondprincipe dient gehandhaafd te blijven; iedere veroordeling moet, na verloop van een bepaalde tijd en onder bepaalde voorwaarden, kunnen verzacht of tenietgedaan worden; het past nochtans deze aanslag op het gewijsde ondergeschikt te maken aan juridische voorwaarden wat de grond en de procedure betreft, precies aangepast aan de persoonlijkheid van de delinquent en aan de aard van de inbreuken, zo men wil vermijden dat in een nabije toekomst het collectief gevoel van billijkheid en veiligheid zou afbrokkelen.

De individualisering van de repressie is tot nogtoe zuiver strafrechtelijk gebleven; *inzake eerherstel* werd geen onderscheid gemaakt tussen de veroordelingen die beantwoorden aan verschillende juridische doeleinden. Nochtans is deze bekommernis niet recent, noch in strafzaken, noch zelfs in zake eerherstel! Men was er reeds in de vorige eeuw van overtuigd dat, zo het past een onderscheid te maken tussen de inbreuken, dit niet is «uit instinctieve zin voor symmetrie» (11); maar door het nagaan van «de uitwerkselen van deze storende handelingen doorheen alle maatschappelijke organen, hun politieke, economische, gerechtelijke gevolgen, hun invloed op de verscheidene maatschappelijke eenheden (individu, privé-vereniging, staat)» wil men kunnen hopen meer en meer tot een natuurlijke en wetenschappelijke rangschikking van de misdrijven te komen (12). Carrara, de vooraanstaande Italiaanse penalist, wiens opvattingen nochtans diep doordrongen zijn van klassiek recht, meent (13) dat de overtreding

gen *eenvoudige transgressies* zijn, waarvan de betuiging enkel verband houdt met *de kunst van het goed regeren*, en hij ontzegt hun iedere strafrechtelijke aard om deze eigenschap enkel te geven aan de « *zedelijke afkeurenswaardige* » feiten. Het strafwetboek van Nederland van 1888 heeft deze criteria van onderscheid aanvaard ⁽¹⁴⁾ die in België echo's hebben gehad in bepaalde rechtsgeleerde werken ⁽¹⁵⁾, en de wetgever van 1954 schijnen te hebben beïnvloed, toen hij aannam, in principe, dat « *geen grond van niet-ontvanke-lijkheid* van de aanvraag tot eerherstel (zou zijn), één of meer veroordelingen, hetzij tot *politiestrafen* of tot *correctionele geldboeten*, hetzij tot *hoofdgevangenisstraffen die één maand niet te boven gaan* » wegens niet-opzettelijke inbreuken (die opgesomd worden in artikel 2 A.) ⁽¹⁶⁾.

Het blijkt eveneens dat de bewegingen in wetgeving en rechtsleer, op hetzelfde plan evolueren. In 1935, 1936 en 1939, ⁽¹⁷⁾ maakten de ministers van Justitie Bovesse, Soudan en Janson, de wijzigingen die door de wet van 8 februari 1954 aan de wet op het eerherstel worden gebracht, mogelijk of minstens denkbaar. Zij hebben correctionele inbreuken in de bevoegdheid van de politierechtbank gelegd, het transactierecht van het openbaar ministerie bij de politierechtbank tot deze wanbedrijven uitgebreid, en aan de procureur des Konings, voor de « *minder erge* » wanbedrijven, het transactierecht toegekend dat, kortelings nog, door de wet van 30 december 1957 werd uitgebreid tot de wanbedrijven van onvrijwillige verwondingen.

In een wetsvoorstel dat op 20 januari 1958 werd neergelegd, breken sommige leden van de senaat ⁽¹⁸⁾ welbewust met de traditionele indeling van de misdrijven in overtredingen, wanbedrijven en misdaden, zoals zij vroeger verbonden was met de indeling der rechtsmachten in politierechtbanken, correctionele rechtbanken en assisenhoven. Zij maken een uitzondering op het principe van de *enigheid van het eerherstel*, wanneer dit tevoren slechts werd toegekend voor « *een veroordeling die valt onder de bevoegdheid van de politierechter* ». « *Sedert de tijd dat de wet van 1896 goedgekeurd werd* », leest men in de uiteenzetting van dit voorstel, « *is het aantal overtredingen en wanbedrijven die men als minder erg kan bestempelen en die de eer van de veroordeelden niet aantasten, aanzienlijk toegenomen. Men denke aan de ontbare overtredingen van het verkeersreglement. Achterswaardige burgers kunnen zich aldus, zonder ernstig vergrijp tegen de strafwet, een strafregister op de hals halen* ».

De duidelijkheid waarmee uit doctrinale en wetgevende arbeid, een algemene strekking blijkt tot het maken van een onderscheid tussen « *inbreuken op de grondregelen van het maatschappelijk leven* » en de « *overtreding van de vormregelen die opgelegd worden door de noodzaak van het leven in gemeenschap* » ⁽¹⁹⁾, heeft de ministeriële commissie van november 1959, ertoe gebracht de aanneming van twee verschillende regimes voor te stellen waarvan het ene, toegepast op bepaalde zuiver vormelijke of niet opzettelijke en minder erge misdrijven, geen andere voorwaarde zou omvatten dan het verstrijken van een bepaalde tijd en waarvan het andere, aangepast aan het individueel element waarvan het huidige strafrecht zo diep doordrongen is, erop gericht zou zijn, door een morele rehabilitatie, de maatschappelijke wederinschakeling van de veroordeelde te bewerken.

Klaarblijkend hebben aangroei en ingewikkeldheid der maatschappelijke verhoudingen, talrijke daden tot misdrijf gemaakt, die op moreel plan onverschil-

lig zijn en waarvan het plegen geenszins de structurele vereisten van de maatschappelijke orde aantast. De strafbaarstelling van deze handelingen, postuleert geen enkele *techniek van maatschappelijke wederaanpassing*; meestal is de verschijning van de daders voor de strafrechtsmacht slechts gerechtvaardigd door de bezorgdheid om hun het voordeel te bieden van de *waarborgen* die de gerechtelijke actie voorbehoudt aan de verdediging. Het merendeel van deze soort inbreuken kan trouwens het voorwerp uitmaken van een minnelijke schikking met uitsluiting van alle veroordeling ⁽²⁰⁾.

Zo bepaalde kenmerken, die gemeen zijn aan sommige inbreuken, de kwalitatieve criteria hebben doen uitschijnen die toelieten bevoegdheid te verlenen aan de politierechter, dan verzet niets er zich tegen, dat deze zelfde criteria in aanmerking worden genomen wanneer het er om gaat, een veroordeling uit te wissen en niet meer om ze uit te spreken.

Ieder zal toegeven, steeds volgens deze zelfde criteria, dat het geenszins nodig is het gedrag van « *burgers* » die, in het oog van de wetgever zelf, niet hebben opgehouden « *achterswaardig* » te zijn ⁽²¹⁾, aan een bijzonder toezicht te onderwerpen en dat het onlogisch zou zijn bewijzen van morele verbetering te eisen van dezen, wier « *zuiver vormelijke* » inbreuk, geen opzettelijk element vereist, of van dezen die konden ontsnappen aan alle veroordeling, door een transactie te aanvaarden ?

De uitdrukkingen die ik hier gebruik zijn deze van de wetgever zelf. Zij weerspiegelen een inzicht dat heden ten dage in alle sociale lagen wordt aanvaard. De misdrijven die de auteurs van het wetsvoorstel van 1958 als « *minder erg* » bestempelen, zijn, in de ogen van het publiek, slechts onvoorzichtigheden of onachtzaamheden, die te verklaren of zelfs te verontschuldigen zijn, in de mate waarin het gemeenschapsleven aan het individu een overdreven waakzaamheid oplegt. Men neemt over het algemeen aan, dat, in de bestraffing ervan en, a fortiori, in het eerherstel, het individueel element voortaan niet ter zake dienend moet zijn.

* * *

Hoe zal men nu deze « *minder erge* » misdrijven bepalen, die het collectief bewustzijn geneigd is te onttrekken aan de vereisten en de formaliteiten van het eerherstel ?

De wet van 8 februari 1954 geeft reeds een *eerste aanwijzing*: de veroordelingen tot politiestrafen of tot de correctionele boete en zelfs bepaalde veroordelingen tot *hoofdgevangenisstraf die een maand niet overschrijdt*, uitgesproken wegens inbreuken die begaan werden uit *nalatigheid*, of voorzien zijn door *bijzondere wetten of reglementen*, vormen geen hinderpaal meer voor het toekennen van het eerherstel; derhalve kan men zich afvragen of zij daardoor niet, a priori en in hun geheel, voorbestemd zijn tot een vereenvoudigde procedure, en dit door de wet zelf ? Men moet nochtans vrezen dat, in bepaalde gevallen, veroordelingen tot een maand gevangenisstraf een te ernstige aanwijzing vormen van sociaal gevaar, opdat men er de uitwisseling zou van aanvaarden, zonder verdere waarborgen.

Men kan een *tweede formule* vinden in het senatoriaal voorstel van 20 januari 1958, dat als « *minder erg* » beschouwt, de misdrijven die liggen binnen de bevoegdheid « *ratione materiae* » van de *politierechter* en daardoor onrechtstreeks, in de *mogelijkheid tot minnelijke schikking* die aan het openbaar ministerie bij deze rechtbank is toegekend ⁽²²⁾. De wetgever had

ten andere het toepassingsgebied van zijn voorstel kunnen uitbreiden, door onder de « minder erge » misdrijven *alle inbreuken die vatbaar zijn voor transactie* op te nemen, daar zij uiteraard deze zijn, waarvoor het openbaar ministerie kan achten « *enkel een geldboete te moeten vorderen* » (23).

In de praktijk treffen de veroordelingen die uitgesproken worden door de politierechter, zelfs inzake wanbedrijven, over het algemeen feiten die vatbaar waren voor minnelijke schikking: had het openbaar ministerie op deze wijze de openbare actie laten uitdoven, dan was er geen enkele straf uitgesproken; de toepassing op deze veroordelingen, van een vereenvoudigd systeem van uitwissing, is dan ook aangewezen.

Deze formule vergt nochtans voorbehoud: zo de ambtenaar van het openbaar ministerie geen gebruik maakt van zijn transactie-recht is dit gewoonlijk omdat de aard van het feit, het aantal inbreuken, of de persoonlijkheid van de delinquent, de minnelijke schikking ongepast maken; er dient daarbij opgemerkt te worden dat de veroordeling soms het gevolg is van de weigering van de overtreder om de minnelijke schikking te aanvaarden. Daarenboven zal men in acht nemen dat de bevoegdheid van de politierechter uitgebreid werd door recente wetten, tot feiten die, bij de delinquent, wijzen op een duidelijke antisociale houding, zoals dronkenschap aan het stuur, vluchtmisdrijf, enz.

Al is dit criterium in principe billijk en eenvoudig, toch kan het niet te onderschatten praktische moeilijkheden bieden. Er bestaan inderdaad bijzondere wetten (later dan de wet van 25 april 1896 op het eerherstel) die de veroordeelde, van ambtswege of door tussenkomst van de rechter verbodsbepalingen opleggen, waarvan het gevaarlijk zou zijn de uitwissing zonder controle toe te laten. Het is aldus dat het toekennen van eerherstel, voor een veroordeling tot boete wegens een der inbreuken voorzien door paragrafen 3 tot 6 van artikel 1 van het koninklijk besluit van 3 april 1953 (dat de wetten op de slijterijen van giste dranken samenschakelt), van ambtswege de in eer herstelde ontheft van het verbod een drank-slijterij te houden. Op dezelfde wijze ontheft het eerherstel de veroordeelde, van de ontzetting uit het recht een rijtuig te sturen, uitgesproken naast politie of correctionele straffen (opgelegd bij toepassing van de bepalingen der wet van 1 augustus 1899, gewijzigd bij de wet van 15 april 1958).

De Kamers van Inbeschuldigingstelling kennen het gevolg dat, in dergelijke gevallen, verbonden is met hun beslissing; zij oordelen over de gepastheid ervan en kunnen het verhinderen door, zo nodig, het eerherstel te weigeren. De praktijk in deze zin, is courant en nuttig; het komt erop aan ze niet te hinderen en, in ieder geval, de toepassing van het regime der « minder erge » veroordelingen te beperken tot deze die, als bijkomende maatregel of als middel tot maatschappelijk verweer geen wettelijke of rechterlijke verbodsbepalingen omvatten van lange of onbepaalde duur. Wij zullen er de gelegenheid toe hebben, later nog op deze beperkingen terug te komen.

Een derde criterium voor het onderscheid tussen de veroordelingen, zou de *mogelijkheid tot minnelijke schikking op zichzelf* kunnen zijn, derwijze dat men in éénzelfde categorie, de misdrijven zou onderbrengen, ten opzichte van dewelke alle leden van het openbaar ministerie of zelfs bepaalde administraties, de mogelijkheid hebben, de uitlokking van een veroordeling te verzaken (24).

Alhoewel dit criterium rationeel is, en zeer verde-

digbaar op het plan van de gelijkheid in behandeling onder delinquenten, doet het opwerpingen rijzen. De transactie wordt soms toegelaten (in economische aangelegenheden bijvoorbeeld) voor inbreuken die, in aanmerking genomen de omstandigheden, ernstig kunnen zijn en blijk geven van een verontrustend maatschappelijk gevaar. Wat het recht tot transactie betreft van de hogere officieren van het openbaar ministerie zal men, om een automatisch regime toe te passen op delinquenten die het meest belangstelling waard zijn (dezen die bedoeld worden in art. 180, al. 2), stuiten op de moeilijkheid om vast te stellen dat de veroordeelde zich, op het ogenblik van de vervolgingen, bevond in de voorwaarden die vereist zijn opdat het feit het voorwerp zou kunnen uitmaken van een voorstel tot minnelijke schikking.

Men zou tenslotte als laatste formule de mogelijkheid kunnen beschouwen bepaalde onderscheidingscriteria af te leiden uit de huidige Franse wetgeving, namelijk de verordening van 13 augustus 1945, die opgenomen is in artt. 782 tot 799 van het nieuwe Wetboek van strafprocedure. Frankrijk is ons inderdaad voorgedaan in het aannemen van een regime van *automatische vernietiging van de veroordelingen, na verloop van een vooraf bepaalde termijn*; het is wat het decreet van 13 augustus 1945 noemt: *la réhabilitation de plein droit*.

Artikel 782 van de Code de procédure pénale drukt zich als volgt uit: « Toute personne condamnée par un tribunal français à une peine *criminelle* ou *correctionnelle*, peut être réhabilitée. »

Artikel 783 voegt er bij: « La réhabilitation est, soit *acquise de plein droit*, soit *accordée par arrêt de la Chambre d'accusation*. »

In de verordening van 13 augustus 1945 is het eerherstel nog een maatregel of een gunst die beperkt is tot dezen die veroordeeld zijn, tot een *criminele* of een *correctionele straf* (25). Men moet er inderdaad rekening mee houden dat, in het huidige Franse strafrecht (artt. 381 en 521 van het Strafwetboek) de straf voorzien voor de *overtredingen* twee maanden gevangenisstraf en 200.000 F boete kan bedragen en dat de veroordelingen tot deze straffen opgenomen moeten worden in het *strafregister* « wanneer de straf die door de wet wordt voorzien (en niet deze die door de rechter wordt uitgesproken) hoger is dan 10 dagen gevangenisstraf of 40.000 F boete » (art. 768, 2°, Wetboek van strafrechtspiegeling).

Welnu, de *réhabilitation de plein droit*, die haar auteur Maurice Patin (26) ook noemt *wettelijk eerherstel*, is in Frankrijk voortgekomen uit het eenvoudig verval van de inschrijving van *bepaalde veroordelingen* in het strafregister, gecombineerd met de afwezigheid van nieuwe veroordelingen (27). De verordening van 13 augustus 1945 heeft er zich toe bepaald, de verscheidene modaliteiten van dit verval, aan elkaar aan te passen en ze te vereenvoudigen: de veroordeelde die, gedurende een bepaalde tijd na de uitvoering of de verjaring van zijn straf, geen enkele nieuwe vrijheidstraf heeft opgelopen, geniet van rechtswege al de uitwerkselen van het eerherstel, zonder enige vraag van zijnentwege. De termijnen waaraan de verschillende gevallen verval zijn onderworpen, zijn uitgebreider dan bij rechterlijk eerherstel (waar zij vijf jaar zijn voor de criminele straffen, drie jaar voor de correctionele), daar de individuele voorwaarden tot het minimum herleid zijn en al de waarborgen voor verbetering in de tijd geprojecteerd. De termijn voor het eerherstel van rechtswege wordt vastgesteld door de verordening van 13 augustus 1945 op:

— vijf jaar voor de veroordelingen tot boete;

— *tien jaar* voor de veroordelingen tot een gevangenisstraf die lager is dan zes maanden;

— *vijftien jaar* voor de veroordelingen tot een enige gevangenisstraf van minder dan twee jaar of voor menigvuldige veroordelingen waarvan het geheel geen jaar overtreft;

— *twintig jaar* voor de veroordelingen tot een gevangenisstraf die hoger is dan twee jaar of voor menigvuldige veroordelingen waarvan het geheel geen twee jaar overtreft.

Doordat een nieuwe veroordeling tot boete geen hinderpaal vormt voor eerherstel van ambtswege, verkrijgt de veroordeelde van rechtswege en achtereenvolgens eerherstel, voor alle veroordelingen tot boete die hij oploopt; zo hij gedurende een termijn van vijf jaar, die wettelijk vereist is, opnieuw veroordeeld wordt tot boete, dan heeft deze nieuwe veroordeling geen uitwerking op de evolutie van het eerherstel dat aan gang is.

Het Franse systeem van het eerherstel van rechtswege, zoals het voorkomt in de teksten die ik heb ontleed, zou, zelfs met aanpassing, niet in onze wetgeving kunnen overgeplant worden: het zou, bij het afleveren van gerechtelijke documenten, onoverkomelijke technische moeilijkheden doen ontstaan. Daarenboven is het klaarblijkelijk maar een middel om te verhelpen aan de onverschilligheid van bepaalde correctioneel veroordeelden, ten opzichte van het rechterlijk eerherstel.

* * *

De vier onderscheidingscriteria die hier onderzocht werden, vinden steun in de evolutie van de strafrechtsleer en in bepaalde wetgevende verwezenlijkingen. Nochtans is het duidelijk, dat het aannemen ervan praktisch onmogelijk wordt gemaakt door de veelvuldige wetten die ons strafrechtstelsel hebben gewijzigd en het verstoord hebben, zonder rekening te houden met de traditionele indeling van de inbreuken in misdaad, wanbedrijf en overtreding, die nog steeds van kracht is.

Theoretisch zijn, ten overstaan van artikel 2 van het strafwetboek en de algemene principes van het strafrecht in België, enkel de misdrijven die met *politiestraf* bestraft worden, «minder erg». De regels die de bevoegdheid van de politierechter uitgebreid hebben, deze die het recht tot minnelijke schikking hebben ingesteld, deze die bepaalde categorieën van straffen van het eerherstel uitsluiten, blijven, tegenover het geheel van onze strafwetten, een uitzonderingsrecht.

Men zal dan ook begrijpen dat de Hervormingscommissie haar inzichten heeft beperkt en aan de minister van Justitie heeft voorgesteld de vereenvoudigde uitwissingsprocedure alleen maar toe te passen op de veroordelingen tot politiestraf. Ook kwam het er op aan, bepaalde gevolgen van de veroordelingen niet uit het oog te verliezen, die in sommige gevallen met deze straffen kunnen gepaard gaan. Het ware niet aan te nemen dat, na verloop van een bepaalde tijd en zonder gerechtelijke controle, verbodsbepalingen zouden opgeheven worden die voor het leven werden uitgesproken of, in ieder geval, voor een langere periode dan de uitwissingstermijn. Zo kon bijvoorbeeld, een persoon die veroordeeld wordt tot een politiestraf, bij toepassing van de wet van 15 april 1958 (tot wijziging van de wet van 1 augustus 1899) de ontzetting van het recht een voertuig te besturen oplopen voor meer dan vijf jaar of zelfs levenslang;

kan men zich dan indenken dat, door de automatische uitwerking van een andere wet, de beschermingsmaatregel die door de wetgever werd uitgevaardigd of door de rechter opgelegd, vooraf reeds zou ongedaan gemaakt worden, daar de uitwissing van de veroordeling er de uitwerking van vernietigt na verloop van de eerste vijf jaren?

Dienvolgens kan het zo eenvoudige en voorzichtige criterium van de politiestraf, slechts aangenomen worden op voorwaarde dat men van de automatische uitwissing, deze straffen uitsloot, die «bijkomende straffen of verbodsbepalingen omvatten, waarvan de uitwerking verder gaat» dan de duur van de termijn van deze uitwissing (art. 1 van het ontwerp).

* * *

Laat mij toe nog enkele ogenblikken om Uw aandacht te verzoeken, voor de ontleding van de juridische betekenis van de ontworpen instelling en voor het kritisch onderzoek van de termijn, binnen dewelke de politiestrafen dienen te worden beschouwd, als uitgewist of opgeheven.

De wijzigingen die door de wet van 8 februari 1954 gebracht worden aan het regime van eerherstel raken, hoe revolutionair zij ook mogen zijn, slechts één van de grondprincipes: het eerherstel moet zich niet meer verplicht uitstrekken tot *alle* veroordelingen; het kan de gerechtelijke beslissingen laten bestaan die geen hinderpaal vormen voor de toekenning van deze gunst. Buiten dit, zijn alle traditionele principes intact: eerherstel is een *persoonlijk recht* (28); het is *ondergeschikt aan de morele verbetering van de veroordeelde* (29); het kan slechts *één enkele maal* worden toegekend (30).

Weldra doet zich een nieuwe aanval op de principes voor: het senatoriaal wetsvoorstel van 20 januari 1958 (31) streeft ernaar een tweede eerherstel toe te kennen aan de veroordeelde «die vroeger het voordeel van het eerherstel reeds genoten heeft, op voorwaarde dat dit slechts betrekking had op een tot de bevoegdheid van de politierechter behorende veroordeling». De totnogtoe onaantastbare regel van de «enigheid» van het eerherstel, schijnt te absoluut te zijn en zijn «strengheid» zou, in de ogen van de wetgever, kunnen leiden tot weinig billijke gevolgen (32).

Daar een parlementair voorstel er toe strekt de vastheid van de principes te milderen als het gaat om inbreuken die als minder erg voorkomen, kan men zonder in te gaan tegen de waarneembare aanwijzingen van de nationale wil, een stelsel wensen dat de vergetelheid voor dit soort inbreuken instelt, zonder rekening te houden met het feit dat de veroordeelde sedertdien andere inbreuken heeft gepleegd, noch zelfs met de omstandigheid dat zijn misdadige activiteit steeds erger wordt.

De gelegenheden tot het oplopen van politiestrafen, hebben de maatschappelijke gevaarsindex van deze misdrijven gewijzigd en blijkbaar zal niemand erdoor geschokt worden, als het uitwissen hiervan *slechts* ondergeschikt wordt gemaakt, aan het verloop van een bepaalde tijd.

Deze juridische opvatting van de *uitwissing* wijkt fundamenteel van het eerherstel af; zij is een volkomen andere instelling. Inderdaad:

1. De veroordeelde geniet geen enkele *persoonlijke* gunst; het is enkel de veroordeling die door de uitwissing wordt vernietigd en dit, onafhankelijk van het individueel gedrag van deze die ze heeft opgelopen.

2. De uitwissing is noch aan de morele verbetering, noch aan de sociale reclassering onderworpen.

3. De uitwissing heeft plaats na verloop van een termijn en voor alle veroordelingen tot politiestrafpen, naarmate zij worden uitgesproken, zonder inachtneming van het bestaan van andere veroordelingen, noch de toekenning van het eerherstel.

Zo blijkt dat deze techniek van de vergetelheid de radikale afschaffing behelst van de drie grondprincipes van het eerherstel die de hervorming van 1954 overleefd hadden, maar in werkelijkheid is zij niet zo nieuw of revolutionair als men zou kunnen denken! Een wetsvoorstel dat in de senaat werd neergelegd op 4 april 1957⁽³³⁾ is erop gericht de wet van 25 april 1896 op het eerherstel aan te vullen met een nieuw artikel 8, dat als voorwerp heeft de « *schrapping van rechtswege* » uit het strafregister⁽³⁴⁾ van alle « *transacties* », « *indien binnen drie jaren na de laatste transactie geen nieuwe transactie wordt afgesloten en geen politie-, correctionele of criminele straf tegen de delinquent is uitgesproken* ».

In dit voorstel kan ook het louter verloop van een bepaalde tijd, ondergeschikt weliswaar aan de afwezigheid van nieuwe strafbare feiten die aanleiding geven tot gerechtelijke tussenkomst, administratieve gevolgen hebben. De Hervormingscommissie heeft in deze zin gewerkt, maar zij gaat verder: zij stelt voor niet de *minnelijke schikkingen* uit te wissen, die eigenlijk niet op het centraal strafregister voorkomen en geen enkel juridisch gevolg hebben, maar wel *veroordelingen* die door gerechtelijke overheden worden uitgesproken. Het is aldus dat, wanneer de correctionele rechtbank wettelijk zal oordelen dat een wanbedrijf de toepassing van een politiestraf rechtvaardigt of een politiestraf zal opleggen in samenhang met correctionele straffen, het regime van de uitwissing op deze straf wordt toegepast, ongeacht de juridische toestand van de veroordeelde bij het einde van de termijn van vijf jaar. Omgekeerd, zullen het toekennen of het weigeren van het eerherstel aan een veroordeelde, de uitwissing van de veroordelingen tot politiestrafpen niet beïnvloeden.

Zo men de algemene draagwijdte van de uitwissing wil kenschetsen, kan men zeggen dat, in dit stelsel, het contraventioneel bestaan van de veroordeelde, voortaan een eigen weg zal opgaan, onafhankelijk van zijn correctioneel of crimineel gedrag, zonder dat het hem ten andere tekent of hem in zijn morele of maatschappelijke positie treft.

* * *

Om de schets van deze nieuwe instelling te voltooien dien ik nog de overwegingen te ontleden die de Hervormingscommissie er hebben toe gebracht, de termijn waaraan de uitwissing ondergeschikt is gemaakt, op *vijf jaar* te bepalen.

Iedere bepaling van een termijn omvat een willekeurig element; over het algemeen is het nochtans wenselijk dat de termijnen op elkaar worden afgestemd, waarbij dan toch de verhouding bewaard blijft, die het algemeen belang oplegt.

Het senatoriaal voorstel van 4 april 1957⁽³⁵⁾ dat de « *schrapping van ambtswege* » van de *minnelijke schikking* wil invoeren, maakt deze maatregel ondergeschikt aan het verloop van een termijn van *drie jaar*. Het paste waakzamer te zijn voor de uitwissing van de *veroordelingen tot een politiestraf* daar, onder het regime der wet van 25 april 1896, het eerherstel voor deze veroordelingen tegelijk onderworpen is, aan de *morele verbetering* en aan het verloop van een termijn van *vijf jaar*.

De Hervormingscommissie heeft in het Franse

regime van het decreet van 13 augustus 1945 een voorgaande gevonden dat een billijk en logisch principe aanvaardt: iedere veroordeelde tot een *correctionele straf*, kan een vraag tot *eerherstel* indienen na een termijn van drie jaar (art. 786); daarentegen wordt het *eerherstel van rechtswege* voor de eenvoudige *boeten*, pas verworven na een termijn van *vijf jaar* (artikel 784). De verlenging van de termijn, bij eerherstel van rechtswege, is oordeelkundig, daar de *duur* van een proeftijd dient bepaald te worden in omgekeerde functie van het aantal en het belang der grondvoorwaarden. De opsteller van de Franse tekst verklaart ons trouwens, dat de verlenging van de termijnen van het *wettelijk eerherstel*, gerechtvaardigd wordt door de automatische verwezenlijking en de onverschilligheid ervan ten overstaan van de individuele factor⁽³⁶⁾; men dient nochtans op te merken dat dit eerherstel van rechtswege, nog steeds, en zelfs voor de veroordelingen tot een eenvoudige boete, onderworpen is aan de volledige uitvoering van de straf of de ingetreden verjaring⁽³⁷⁾ wat, in veel opzichten, een grondvoorwaarde uitmaakt die rijk is aan gevolgen.

De Hervormingscommissie heeft nu haar model voorbijgestreefd: zij stelt voor dat een uitwissing, volledig vrij van alle individuele voorwaarden, net als in Frankrijk, na een termijn van vijf jaar zou verworven worden, zelfs al is de straf *niet* uitgevoerd. Het zou in feite onbillijk zijn, als het openbaar ministerie er binnen een termijn van vijf jaar niet is in geslaagd een politiestraf vrijwillig of door dwang te doen uitvoeren, de gevolgen daarvan door de veroordeelde te doen dragen wanneer, over het algemeen, de verjaring van deze straf, veel vroeger zal ingetreden zijn. Overigens is de beweging in het maatschappelijke leven zodanig, dat de vergetelheid van de kleine straffen, in iedere stand van zaken, in de werkelijkheid reeds zou verworven zijn. Door, van de uitvoering van de straf, geen essentiële voorwaarde voor de uitwissing te maken, heeft de Commissie het *vertrekpunt van de uitwissingstermijn* kunnen laten samenvallen met de *datum van de veroordeling zelf* (vanzelfsprekend, *zo zij daarna in kracht van gewijsde gegaan is*) en zij heeft ook vereenvoudiging kunnen brengen — door ze te rationaliseren — in de schrapping van dezelfde straffen uit het strafregister en uit het getuigenschrift van goed gedrag en zeden; zij heeft tevens op de formaliteiten van de uitwissing een gemakkelijk toezicht mogelijk gemaakt, dat des te noodzakelijker is, daar dit uitwissen gebeurt zonder tussenkomst van een gerechtelijke overheid en er geen enkele vermelding moet aangebracht worden op de rand van de uitgewiste beslissing, vermits deze van rechtswege verdwijnt, vijf jaar na haar *datum zelf*.

* * *

De Hervormingscommissie heeft reeds het praktisch nut van de uitwissing van de veroordelingen tot politiestrafpen, naar waarde kunnen schatten.

Men zal zich herinneren dat de wet van 8 februari 1954 een ongerijmdheid in het leven heeft geroepen: de minder erge veroordelingen die bedoeld worden in artikel 2 a) en geen hinderpaal vormen voor eerherstel, blijven staan in de gerechtelijke documentatie; zij kunnen verder juridische gevolgen veroorzaken of zelfs uitgevoerd worden nadat de Kamer van Inbeschuuldigingstelling het eerherstel heeft verleend. Hieruit vloeit voort dat de wetgever deze kategorie ineerherstelden benadeeld heeft, terwijl hij hun toestand wenste te verbeteren: de « *minder erge* » veroordelin-

gen blijven derhalve voor altijd op hun strafregister staan.

Het uitwerken van een wijziging in de wetgeving, was vanzelfsprekend de gelegenheid om te trachten deze onvolmaaktheid te verhelpen, maar, hoe kon men daartoe komen zonder een uitzondering te maken op het principe van de enigheid van het eerherstel. Een enkele formule heeft zich opgedrongen: de automatische uitschakeling van de veroordelingen tot correctionele straffen die het eerherstel overleven, door een zelfde uitwissingsprocédé als voor de politiestraffen. Artikel 9 van het wetsontwerp wist ze uit indien, gedurende een termijn van vijf jaar na het arrest van eerherstel, de ineerherstelde geen enkele nieuwe veroordeling heeft opgelopen tot een criminele of een correctionele straf. Ongetwijfeld past het hier ook de automatische uitwissing te vermijden van de onbekwaamheden die, meer nog in correctionele dan in politiezaken, verbonden zijn met de hoofdstraffen, maar men moet in aanmerking nemen dat de Kamer van Inbeschuldigingstelling het bestaan van deze veroordelingen zal kennen en rekening zal houden met de onbekwaamheden waartoe zij hebben aanleiding gegeven; zo zij toch eerherstel toekent, is het omdat zij oordeelt dat deze onbekwaamheden mogen verdwijnen na een termijn van vijf jaar en, in dit geval zal de vernietiging van de wettelijke uitwerkselen van de veroordeling, het gevolg zijn van een beslissing van de gerechtelijke overheid.

* * *

Er blijft mij nog over, de juridische gevolgen van de uitwissing van de veroordelingen te laten kennen.

In de geest van de Hervormingscommissie, verschilt de nieuwe instelling die zij «*uitwissing*» heeft genoemd, slechts van het eerherstel door de afschaffing van de morele vereisten en de daaruitvolgende vermindering van de procedureformaliteiten. De doeleinden ervan zijn dezelfde als deze van het eerherstel: zij maakt gedaan met de veroordeling, zonder met terugwerkende kracht de misdadigheid van het feit te doen verdwijnen, zonder afbreuk te doen aan de geldigheid van de veroordelingsprocedure, de uitvoering van de straf of de uitwerking van de burgerlijke gevolgen der veroordeling.

Noch in de stroming der gedachten, noch in de pogingen van het Parlement om de bestaande wetgeving aan te passen, noch zelfs in de vreemde wetgevingen, kan men aanwijzingen vinden van een doctrinale opvatting, die de gevolgen van de uitwissing, van deze van het eerherstel, zou willen losmaken. Men zou ten andere daartoe geen enkele geldige juridische of maatschappelijke reden kunnen inroepen.

Het wetsontwerp geeft dus aan de uitwissing dezelfde uitwerking als aan het eerherstel; het spreekt zich ondubbelzinnig over dit punt uit, in bijzondere bepalingen (artikelen 2, 15 en 16), die tekstueel de gevolgen hernemen voorzien bij artikel 7 der wet van 1896 (behalve de verplichte vermeldingen op het strafregister). Nochtans zal de uitwissing van politiestraffen, alhoewel zij slechts de veroordeling laat verdwijnen, in haar *strafrechtelijke gevolgen de persoon van de veroordeelde* kunnen raken op dezelfde wijze als het eerherstel: zij zal de onbekwaamheden opheffen, verhinderen dat de veroordeling eventueel ⁽³⁸⁾ als grodnslag zou dienen voor herhaling evenals voor zwaardere maatregelen of straffen en zal zelfs het toekennen van een gunstmaatregel mogelijk maken.

* * *

De Hervormingscommissie heeft zich niet ontevinsd dat zij aan de Minister van Justitie verdergaande wetswijzigingen had kunnen voorstellen. Men zou de mogelijkheid van uitwissing kunnen uitbreiden tot de correctionele misdrijven die vallen onder de bevoegdheid van de politierechter of tot deze die, volgens de wet van 8 februari 1954, geen hinderpaal vormen voor het eerherstel en, daarenboven nog, tot alle niet opzettelijke inbreuken waarvan het moreel element geen rol speelt bij de bestraffing. Maar, is dit wenselijk?

Ik meen dat de huidige onvolmaaktheid van onze strafwetgeving het niet zou toelaten.

Verliezen wij niet uit het oog, dat deze hervorming van het eerherstel plaats heeft op een ogenblik waarop, niettegenstaande de verbodskeling van bepaalde grondprincipes de oude doctrinale structuren van het stafwetboek nog steeds voortbestaan. Door het klassieke onderscheid tussen veroordelingen tot politie-, correctionele- en criminele straffen, loopt men het gevaar een groot aantal gevallen van strafbaarstelling die verspreid liggen in veelvuldige bijzondere wetten, over het hoofd te zien en, door het verbreken van de gerechtelijke kaders, bij de rechts-onderhorige een gevoel van onzekerheid te verwekken.

Aan hen die deze uitwissing van politiestraffen verwijten slechts een vreesachtige en gedeeltelijke hervorming te zijn, past het te antwoorden dat deze, op het gebied van het eerherstel, reeds een grote omwenteling van de geldende begrippen uitmaakt, die in haar principe, een diepgaande wetgevende hervorming zal meebrengen. De ervaring zal er de gebreken van moeten aantonen.

Aan hen die daarentegen opwerpen dat deze innovatie te radikaal is, kan ik de verzekering geven dat de leden van de Commissie, na zich vastberaden voor vernieuwing bij de uitwissing van politiestraffen te hebben uitgesproken, zo omzichtig zijn geweest, dat zij de *hervorming* van het eerherstel in correctionele en criminele gevallen, hebben beperkt tot eenvoudige aanpassingen of tot bijwerkingen die de eisen van de wet eerder hebben versterkt.

Ik betreur, dat de beperkte tijd waarover ik heden kan beschikken, mij niet toelaat deze geruststellende aanwijzingen verder voor U te belichten.

* * *

De rechterlijke orde heeft het heengaan te betreuren van een aantal van haar leden die door de dood aan de genegenheid van de naastbestaanden werden ontrukkt. Ik wens dan ook hier hulde te brengen aan hun gedachtenis.

De heer *Maurice Vervae*, ere-procureur des Konings te Brugge, is op 21 mei 1960 aldaar plots overleden.

Hij was te Zwijnaarde geboren op 15 mei 1878 en behaalde het diploma van doctor in de rechten op 7 oktober 1903. Na aanvankelijk ingeschreven geweest te zijn bij de balie te Gent, werd hij op 1 oktober 1911 benoemd tot substituut-procureur der Konings te Brugge, op 18 januari 1921 tot eerste substituut en op 23 januari 1934 tot Procureur des Konings bij dezelfde rechtbank.

Hij was officier in de Leopoldsorde en Commandeur in de Kroonorde.

De heer Vervae leidde zijn parket met vaste hand en wist zijn jonge substituten zin voor verantwoordelijkheid te geven. Hij was een temperamentvol magistraat, rechtvaardig en volstrekt onafhankelijk, streng en bekwaam, met een grote ervaring en een diepe mensenkennis. Voor dezen die het voorrecht hadden

onder zijn leiding te werken, was hij een voorbeeld waarvan de indruk hun het leven lang zal bijblijven.

Persoonlijk had ik het genoegen hem te kennen als verkleefde medewerker wiens beeld mij steeds voor ogen zal staan.

Op 11 januari 1960 overleed te Eeklo de heer *Remi Van Brabandt*, ere-advokaat en emeritus plaatsvervangend vrederechter aldaar.

Geboren in het jaar 1877, behaalde hij het diploma van doctor in de rechten op 9 oktober 1901 en werd plaatsvervangend vrederechter benoemd op 12 maart 1903.

De heer Van Brabandt was begaafd met een rijk verstand en beziel met een grote werkkraft; al zijn gaven heeft hij steeds ten dienste gesteld van zijn medeburgers en dit vooral tijdens de moeilijke oorlogsomstandigheden van 1914-1918 en 1940-1945.

De heer *Cornelius Wielandts*, geboren te Dendermonde op 21 oktober 1909, is op 21 november 1959 in deze stad overleden. Hij werd bij koninklijk besluit van 17 maart 1935 tot pleitbezorger benoemd.

Zeer verkleefd aan zijn werk, was de heer Wielandts stipt, nauwgezet, actief en doordrongen van plichtbesef. Tevens was hij zeer verstandig.

De heer *Alfons De Hovre*, advokaat, geboren te Aalter op 16 mei 1910, is op 7 juni 1960 te Aalst overleden.

Hij verwierf het diploma van doctor in de rechten op 21 november 1934 en werd op 8 april 1935 als advokaat-stagist ingeschreven in de balie.

Zijn professionele activiteit was zeer beperkt, gezien zijn gezondheidstoestand. Hij pleitte zeer zelden vóór de rechtbank te Dendermonde. Toch was hij bekend als een nauwgezet en ernstig werker.

Meester *Joseph Van der Mersch*, Stafhouder te Ieper, overleed aldaar op 24 augustus 11. op 72-jarige leeftijd.

Mr. Van der Mersch behaalde zijn diploma op 11 november 1910 en werd daarna advokaat en pleitbezorger.

Weldra ontstonden tussen hem en de gerechtelijke overheden de meest hoffelijke betrekkingen; zijn persoonlijke gaven, zijn verheven intellectuele cultuur dwongen gezag af, in alle middens van het maatschappelijk leven.

Toen in oktober 1952 het aantal advocaten te Ieper gestegen was tot het wettelijk vereiste cijfer van meer dan twintig leden van de balie, werd hij bijna met éénparigheid van stemmen, als eerste stafhouder gekozen. In deze hoedanigheid kon hij in de nieuwe balie de traditie huldigen en handhaven; hij was nog van dezen die aantonen door *gans* hun levensgedraging, dat de advokaat in het gerechtsgedrag en in de sociale omgang, alleen maar het recht kan verdedigen, indien hij er zich van bewust is dat hij talrijke plichten te vervullen heeft. Ook bleef hij steeds deel uitmaken van de Tuchtraad.

Als gemeenteraadslid, later als schepen, kon hij eveneens bijdragen tot de onontbeerlijke eerlijkheid in het openbare leven.

Gedurende de bezetting was zijn houding een voorbeeld van plichtbesef en voor velen een aanmoediging.

De balie te Ieper ondergaat door zijn heengaan een onherstelbaar verlies.

* * *

Uit naam van de Koning, vorder ik dat het Uw Hof behage zijn werkzaamheden te hervatten.

(1) Noteren wij hier dat de *tuchtactie*, die minder rechtstreeks op de hogere belangen van de gemeenschap gericht is niet verjaart, om zeer gegronde redenen van publieke zedelijkheid, die men tegenwoordig uit het oog schijnt te verliezen. Cf. het amendement voorgesteld door M. Theo Lefèvre, bij het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 17 april 1878, die de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering bevat en artikel 32 der wet van 11 juni 1874 op de verzekeringen - Parl. Besch. - Kamerzitting 1959-1960 - nr. 271/3 - 11 februari 1960.

(2) Publicaties van het Studiecentrum René Marçq, verbonden aan de rechtsfaculteit der Vrije Universiteit te Brussel, « Les conséquences légales, administratives et sociales de la condamnation pénale », p. 41 Id. Revue de Droit Pénal, 1956-57, pp. 339 e.v.

(3) H. Bekaert, « Etude analytique des travaux » pp. 15 tot 42.

(4) H. Bekaert, « Etude analytique des travaux », p. 41.

(5) Hof van beroep te Gent:

Aanvragen en arresten in zake eerherstel tussen de jaren 1945 en 1959 - (15 jaren)).

Jaren	Aanvr. gericht tot het park. van de Procureur des Konings	Voorgel. aan Kamer van schuldigingstelling	Ingewilligd	Afge-wezen
1945	145	29	29	0
1946	154	42	40	2
1947	105	59	53	6
1948	117	87	84	3
1949	129	99	92	7
1950	122	79	65	14
1951	203	84	70	14
1952	340	156	145	11
1953	500	173	159	14
1954	800	255	247	8
1955	911	536	517	19
1956	1058	683	661	22
1957	1129	808	756	52
1958	1369	795	746	49
1959	1234	1002	950	52
Totaal	8318	4987	4714	273

(6) 20 januari en 7 oktober 1958, Parlem. Besch., Senaat n° 165 van de zitting 1957-1958 en nr. 39 van de buitengewone zitting van 1958.

(7) Art. 1 van het voorstel Struye, Ciselet, Camby, Orban: Parlem. Besch., Senaat, 1957-58, zitting van 20 januari 1958, nr. 165.

(8) Cf. Revue de Droit pénal, 1953-54, pp. 699 e.v. - Verslagen van de hh. Vouin, Pattin, Bekaert en Schwall.

(9) Deze commissie was samengesteld uit de hh. Bekaert, procureur-generaal te Gent, Buckings, directeur-generaal van de dienst der wetgeving, Brahy, advokaat-generaal te Luik, Verhoeven, subtituut van de procureur-generaal te Brussel, Gilissen, eerste-subtituut en Cassiers, subtituut van de krijgsauditeur, Geens, secretaris van administratie.

(10) Cf. art. 138 en 166 tot 169 van het wetboek van strafvordering.

(11) Ortolan, Eléments de droit pénal, 1886, p. 286, nr. 665.

(12) Fouillée, Alfred, La science sociale contemporaine, p. 315.

(13) Programme du cours de droit criminel, Franse vertaling van Baret, p. 12 §§ 50 en 51, noot 1.

(14) Cf. van Swinderen, Esquisse du droit pénal actuel dans les Pays-Bas et à l'étranger, 1891, dl I, p. 116, waar de auteur de beweegredenen van de wetgever aanduidt.

(15) Cornil, Léon, Nouvelles, Droit pénal, dl. II, woord vooraf, p. 75 - Bekaert H., Ordre social et structure conventionnelle, Revue de Droit pénal, 1947-48, p. 1 tot 29.

(16) Art. 2, a der wet van 8 februari 1954, die art 1, 4° wijzigd van de wet van 25 april 1896.

(17) Koninklijke besluiten van volmacht van 10 januari 1935, 8 maart 1936 en 21 juni 1939.

(18) Parl. Besch. Senaat, zitting 1957-58, nr. 165.

(19) Cf. Cornil Léon, op. cit., p. 75.

(20) Cf. Art. 137, 138, 166, 180, 180 bis, 180ter van het wetboek van strafvordering en de talrijke bijzondere wetten die de dading toestaan in zake luchtvaart, bevoorrading, wisselkontrolle, dranklijsterijen, douane, radiotaks, enz.

(21) Parl. Besch. - Senaat, 1957-58, nr. 165, p. 2.

(22) Cf. Parl. besch. - Senaat 1957-58, 20 januari 1958, nr. 165 en buitengewone zitting 1958, 7 oktober 1958, nr. 39 en art. 137, 138, 166 van het Wetboek van strafvordering.

(23) Cf. Art. 166, 180, 180bis, 180ter van het Wetboek van strafvordering.

(24) Cf. art. 166 tot 169, 180 tot 180ter van het Wetboek van strafvordering en alle bijzondere wetten die inzake douanen en accijnzen, economische delicten, enz. de dading toelaten.

(25) Cf. het oude art. 619 van het Franse Wetboek van strafvordering dat achtereenvolgens gewijzigd werd door de wetten van 20 april 1832, 3 juli 1852, 14 aug. 1885; (5 aug. 1889 en 11 juli 1900 met betrekking tot het strafregister) en de verordening van 13 augustus 1945.

(26) Cf. « Conditions et procédure de la réhabilitation », Rev. Dr. pén., 1953-54, p. 712 en 714.

(27) Cf. het nieuwe art. 10 der Franse wet van 26 maart 1891.

(28) Cf. Brussel, 23 dec. 1903. Pas. 1904-II-79, Verbr. 14 dec. 1908, Pas. 1909-I-51, Nouvelles, Droit Pénal, dl. III - Réhabilitation, nr. 35, 36.

(29) Cf. Brussel, 28 juli 1899, Pas. II - 83, Verbr. 14 dec. 1908, Pas. 1909-1-51, Nouvelles, Droit Pénal, dl. III, Réhabilitation, nr. 140 en verwijzingen.

(30) Wet van 25 april 1896, art. 1, 5°, Rép. Pratique, V° Réhabilitation, nr. 14 en 15.

(31) Parl. Besch., Senaat, zitting 1957-58, zitting van 20 januari 1958, nr. 165.

(32) Men dient op te merken dat het voorstel, al ontleent het aan art. 1, 5° van de wet van 25 april 1896 zijn absoluut karakter, toch deze bepaling niet als dusdanig opheft.

(33) Parl. Besch., Senaat, zitting 1956-57, zitting van 4 april 1957, nr. 233.

(34) Het gaat natuurlijk over het gemeentelijk strafregister daar de dadingen op de andere gerechtelijke documenten niet voorkomen.

(35) Parl. Besch. 1956-57; Senaat, nr. 233.

(36) Cf. Patin, M., « Conditions et procédure de la Réhabilitation », Revue de Droit Pénal, 1953-54, p. 715.

(37) Cf. Art. 784 van het nieuw Wetboek van strafprocedure.

(38) Zo het geval voorzien is door bijzondere wetten.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer - 22 april 1960

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-verslaggever : M. Vroonen.

Advokaat-generaal : M. Depelchin.

Advokaat : Mr. Van Rijn.

1. Onteigeningen. — Nietigheid van een aan de gemeentesecretaris betekend exploit. — Geen bevoegdheid van de comités tot aankoop van onroerende goederen om een gemeente in gerechtszaken te vertegenwoordigen.

2. Cassatie. — Omvang van de cassatie.

1. Het college van burgemeester en schepenen is krachtens art. 90, 9° der gemeentewet belast met het voeren der rechtsgedingen namens de gemeente. De bevoegdheid van de comités tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat, voorzien bij art. 19 van het wetsbesluit van 2 december 1946 op de stedenbouw, strekt zich niet uit tot de vertegenwoordiging der gemeenten in gerechtszaken.

De tegen de gemeenten gerichte exploit van rechtsingang moeten aan de persoon of aan de woonplaats van de burgemeester betekend worden. Een aan de gemeentesecretaris betekend exploit is nietig, terwijl een aan de voorzitter van het comité tot aankoop betekend exploit eveneens nietig is.

2. Wanneer in burgerlijke zaken een gedeelte der beschikkingen van een arrest door geen enkel der gedingvoerende partijen kan bestreden worden, omdat dit gedeelte geen nadeel toebracht aan de eiser in cassatie en omdat het aan verweerders slechts nadeel zou berokkenen bij eventuele cassatie van de bestreden beschikking, is dit gedeelte ondeelbaar met de bestreden beschikking verbonden en wordt het mede en ten aanzien van alle partijen vernietigd.

Stad Mechelen t/Goossens en Heremans.

Gelet op het bestreden arrest op 12 december 1958 gewezen door het Hof van beroep te Brussel;

Over het middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 19 van de besluitwet van 2 december 1946 betreffende de stedenbouw, 9 van de besluitwet van 3 februari 1947 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden in zake onteigening ten algemenen nutte, 69, 5°, 70 van het wetboek van Burgerlijke Rechtspleging, 90, 9°, 107, 148 van de gemeentewet van 30 maart 1836 en 1 van het koninklijk besluit van 9 juli 1929, gewijzigd door dit van 27 december 1930, betreffende het verkrijgen van onroerende goederen voor rekening van de Staat;

Doordat het bestreden arrest, beslissend dat het gedinginleidend exploit van deurwaarder Heremans aan eiseres betekend op 3 juli 1956 « sprekende met de gemeentesecretaris », nietig is, nochtans het eerste vonnis bevestigt en alzo de door eerste en tweede verweerder ingestelde vordering ontvankelijk verklaart om reden « dat onderstreept dient te worden dat ter zake de rechtspleging tot onteigening voor de H. Vrederechter van het kanton Mechelen-Zuid werd ingeleid door de Stad Mechelen vertegenwoordigd door haar College van burgemeester en schepenen, vervolging en benaerstiging van de H. Van den Bussche, voorzitter van het Comité tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat; dat dit Comité ingericht werd bij toepassing van het koninklijk besluit dd. 9 juli 1929, gewijzigd bij koninklijk besluit van 27 december 1930; dat voornoemde Van den Bussche qualitate qua wettelijk bevoegd was om in rechte op te treden namens een voor rekening van de Stad Mechelen, die hem daartoe wettelijk had aangesteld; dat de eerste rechter hem trouwens akte heeft verleend dat hij verscheen om namens voormelde stad te vervolgen en te benaersten; dat niet betwist wordt dat de dagvaarding om voor de rechtbank van eerste aanleg te Mechelen te verschijnen, welke aan de H. Van den Bussche qualitate qua bij exploit van deurwaarder Frans Aerts dd. 4 juli 1956 betekend werd, regelmatig en geldig is; dat de Stad Mechelen rechtsgeldig door dit exploit gedagvaard werd, zodat de nietigheid van het exploit van deurwaarder Heremans praktisch zonder uitwerksel blijft daar het overbodig is »;

dan wanneer :

1) overeenkomstig de artikelen 90, 107, 148 van de gemeentewet, 69, 5°, 70 van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, elke tegen eiseres ingestelde vordering moet gevoerd worden tegen het college van burgemeester en schepenen van eiseres dat belast is met het voeren van de rechtsgedingen als verweerder, en het exploit betekend moet worden aan de woonplaats van de burgemeester, de eerste schepen of het gemeenteraadslid dat hem desgevallend wettelijk vangt;

2) het feit dat eiseres de vordering tot onteigening op basis der besluitwetten van 28 december 1946 en 3 februari 1947 voor de Vrederechter inleidde « op vervolging en benaerstiging van het Comité voor aankoop van onroerende goederen voor de Staat », niet tot gevolg heeft dat eerste en tweede verweerders geldig het geding tot herziening der vergoedingen konden voeren tegen het gemeld Comité als zijnde zagezegd belast met het voeren van het rechtsgeding als verweerder voor eiseres, noch kon tot gevolg hebben dat het exploit geldig aan de persoon en aan de woonplaats van de voorzitter van dit Comité kon betekend worden;

3) de vordering tot herziening van de door de Vrederechter toegekende vergoedingen geenszins een tegen

die beslissing ingesteld beroep is, maar integendeel een nieuwe en gewone vordering voor de Rechtbank van eerste aanleg welke aan alle gewone regelen van de rechtspleging onderworpen is;

4) het feit dat de eerste rechter aan het Comité tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat akte zou gegeven hebben van het feit dat het verscheen om voor rekening van eiseres te vervolgen en te benaastigen geenszins tot gevolg heeft dat eerste en tweede verweerder hun vordering konden inleiden tegen het gemeld Comité als belast met het voeren van het geding in de naam en voor rekening van eiseres, noch inhoudt dat eiseres geldig in de persoon en aan de woonplaats van de voorzitter van gemeld Comité kon gedagvaard worden;

5) de vordering tot onteigening en tot herziening der vergoedingen, in het kader der besluitwetten van 29 december 1946 en 3 februari 1947, zowel door als tegen eiseres ingesteld moet worden, en het college van burgemeester en schepenen alleen wettelijk belast is met het voeren van het geding als eiser en verweerder in naam van eiseres; dat het feit dat deze vordering gebeurlijk geschiedt op benaastiging en vervolging van het Comité tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat geenszins insluit dat dit Comité de bevoegdheid zou hebben voor eiseres bij name dit geding te voeren; dat dit Comité de vertegenwoordiger niet is van de partij voor dewelke het benaastigt en vervolgt;

Overwegende dat de vrederechter op 30 maart 1956 de aan verweerders Antoon en Pieter Goossens toekomende vergoedingen wegens onteigening van een hun toebehorend onroerend goed voorlopig had vastgesteld;

Overwegende dat de onteigenden de Stad Mechelen en het Comité tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat en de staatsorganismen, tot herziening van de bepaalde onteigeningsvergoedingen gedagvaard hebbende voor de rechtbank van eerste aanleg te Mechelen, deze rechtbank de conclusies heeft verworpen, waarbij de Stad Mechelen de nietigheid had opgeworpen van het exploit waardoor zij gedagvaard was, en de eis ontvankelijk heeft verklaard;

Overwegende dat, uit de regelmatig voorgebrachte stukken blijkt, enerzijds, dat verweerder, deurwaarder Heremans, dagvaardiging gegeven heeft aan «de Stad Mechelen, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, hebbende hare burelen ten stadhuijze te Mechelen, alwaar zijnde en er sprekende in afwezigheid van burgemeester en schepenen met de Heer Gys, afgevaardigde van het gemeentebestuur», die het origineel van het exploit gevisceerd en ervan afschrift ontvangen heeft; anderzijds, dat deurwaarder Aerts een dergelijke exploit betekend heeft aan het reeds vermeld Comité tot aankoop, «in de persoon van de heer Van den Bussche, voorzitter van dit Comité, handelende op vervolging en benaastiging der Stad Mechelen hebbende hare burelen te Antwerpen, Belgiëlei 140, alwaar zijnde en er sprekende met de Heer Hellemans, waarnemende commissaris», die het origineel van het exploit gevisceerd en ervan afschrift ontvangen heeft;

Overwegende dat deurwaarder Heremans, aan wie verweten werd het exploit van dagvaarding overhandigd te hebben aan een ambtenaar van de Stad Mechelen, die niet bevoegd was om het te ontvangen, vóór het hof van beroep in tussenkomst opgeroepen werd ten einde het tussen te komen arrest hem gemeen te horen verklaren;

Overwegende dat het arrest beslist dat de nietigheid van het exploit van deurwaarder Heremans zonder uitwerksel zal blijven omdat de heer Van den Bussche,

die wettelijk bevoegd was om namens en voor rekening van de Stad Mechelen in rechte op te treden, regelmatig en geldig voor de rechtbank van eerste aanleg was gedagvaard geweest en dat, bijgevolg, het aan de Stad gericht exploit, overbodig was; dat deze beslissing het beroepen vonnis bevestigt, behalve wat het voorbehoud en de kosten betreft, het arrest gemeen aan de partij Heremans verklaart, de Stad Mechelen en het Comité in de kosten van beroep en verweerders in de kosten van de vordering in tussenkomst verwijst;

Overwegende dat krachtens artikel 90, 9°, van de gemeentewet het College van burgemeester en schepenen met het voeren van de rechtsgedingen der gemeente, hetzij als eiser, hetzij als verweerder belast wordt; dat, naar luid van artikel 148 van dezelfde wet, zoals het door artikel 30 van de Wet van 30 december 1887 gewijzigd is, het College van burgemeester en schepenen bij elke tegen de gemeente ingestelde rechtsvordering als verweerder optreedt; dat, luidens artikel 69, 5°, van het wetboek van burgerlijke rechtspleging, «de gemeenten gedagvaard zullen worden in de persoon of de woonplaats van de maire» wiens bevoegdheid, in gerechtelijke zaken, door de hiervoor aangehaalde wetsbepalingen aan vermeld College overgebracht werd; dat artikel 70 van hetzelfde wetboek bepaalt dat ondermeer het bij artikel 69 voorgeschrevene op straffe van nietigheid zal nagekomen worden;

Overwegende dat geen enkele wetsbepaling aan gezegd Comité tot aankoop de bevoegdheid verleent om de gemeenten in de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden in zake onteigeningen ten algemene nutte te vertegenwoordigen; dat het te dien opzichte, onverschillig is dat, in het exploit van rechtsingang waarbij zij hare vordering tegen de verweerders Goossens vóór de vrederechter heeft ingeleid, eiseres verklaard heeft te handelen «op vervolging en benaastiging van de heer Van den Bussche, voorzitter van het Comité»;

Overwegende dat aldus het bestreden arrest in strijd met de wet, het beroepen vonnis bevestigd heeft in zover het de tegen de Stad Mechelen ingestelde eis ontvankelijk verklaard had;

Overwegende dat de verbreking dient te worden uitgebreid tot de beslissing waarbij het door verweerder Heremans betekend exploit nietig verklaard werd, daar deze beslissing, bij gebrek aan belang, noch door eiseres, noch door verweerders Goossens kon bestreden worden; dat, gelet op de ondeelbaarheid van deze beslissing ten opzichte van verweerders Goossens en verweerder Heremans, zij zelfs ten opzichte van deze laatste dient verbroken te worden;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, behalve in zover het de door verweerders Goossens tegen verweerder Heremans gerichte vordeing tot tussenkomst voor ontvankelijk gehouden heeft;

Beveelt dat melding van onderhavig arrest zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt verweerders tot de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

NOOT.

I. *Bevoegdheid van de comités tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat in zake stedenbouw.*

De comité's tot aankoop van onroerende goederen voor rekening van de Staat werden door de koninklijke

besluiten van 9 juli 1929 en 27 december 1930 opgericht.

Naast de talrijke bevoegdheden en opdrachten, die hun door verschillende wetten worden toegekend, putten zij in zake onteigeningen ten algemene nutte bepaalde bevoegdheden in artikel 19 van de besluitwet van 2 december 1946 betreffende de stedenbouw.

Dit artikel 19 luidt :

« Welke ook de macht of het betrokken organisme » weze, zijn de aankoopcomité's belast met al de aankopen en onteigeningen, die ter uitvoering der plannen van aanleg moeten gedaan worden, alsmede het afsluiten van alle overeenkomsten, om de ruilverkaveling of de herverkaveling van vaste goederen te verwezenlijken. Welke ook de macht of het betrokken organisme weze, zijn bedoelde comité's alsmede de ontvangers der domeinen bevoegd om, zonder bijzondere formaliteiten, over te gaan tot de openbare verkoop uit de hand, van onroerende goederen. »

De opdracht die door deze wetgeving aan de aankoopcomité's gegeven wordt, blijkt op het eerste zicht zeer uitgebreid te zijn. Welk immers het onteigenend bestuur weze, zoals de staat, de provincie, de gemeente, een maatschappij voor goedkope woningen, enz., van af het ogenblik dat de onteigening geschiedt op grondslag van een plan van aanleg, zijn het de aankoopcomité's die met alle aankopen en onteigeningen belast zijn.

De algemeenheid van de also aan deze comité's gegeven opdracht leidde tot de mening dat zij niet alleen bevoegd zijn om het voeren der onderhandelingen en het sluiten der aankopen, maar ook dat zij de gerechtelijke procedure in naam van en voor het onteigenend bestuur kunnen voeren (Wilkin, *L'exploration pour cause d'utilité publique*, n° 36). Talrijke gedingen worden also door het onteigenend bestuur, vertegenwoordigd door de voorzitter van het aankoopcomité, ingeleid.

Tegen deze uitgebreide opvatting van de bevoegdheden der aankoopcomité's is echter verzet gekomen van de rechtspraak.

Een eerste arrest van het hof van cassatie van 27 februari 1947 (Pas., 1947, I, 83) beslist « que les » comités d'acquisition sont qualifiés pour traiter à » l'amiable les achats et les expropriations d'immeubles » pour compte et au nom de l'Etat; mais aucune disposition ne les investit du pouvoir de représenter l'Etat » quand, les pourparlers amiables n'ayant pas abouti, » l'affaire est entrée dans la phase contentieuse; qu'à défaut d'un texte leur attribuant ce pouvoir, il doit » être admis que celui-ci ne leur appartient pas. »

Het hier geannoteerde arrest van hetzelfde hof beslist dat het aankoopcomité de bevoegdheid niet heeft om de onteigenende gemeente in de rechtspleging te vertegenwoordigen, en dat het te dien opzichte onverschillig is dat de gemeente in het gedinginleidend exploit verklaard heeft te handelen op vervolging en benaerstiging van de voorzitter van het comité (Zie ook : Rb. Kortrijk, 20 december 1949, R.W., 1949-50, col. 1657; Les Nouvelles, v° Expropriation pour cause d'utilité publique, n° 103 en 125).

Het ogenblik blijkt gekomen te zijn om na te gaan welke, ingevolge deze rechtspraak van het hof van cassatie, de bevoegdheid der aankoopcomité's is in de gerechtelijke fase van de onteigening ten algemene nutte, steunende op de wetgeving in zake urbanisatie.

Het staat vast dat het comité niet in eigen naam de procedure kan voeren voor het bestuur, en dat het evenmin als vertegenwoordiger van het bestuur kan optreden. Het geding wordt integendeel door het ont-

eigenend bestuur zelf, uit eigen naam, en vertegenwoordigd door zijn eigen organen, gevoerd.

De taak van het aankoopcomité in de gerechtelijke onteigening blijkt dan ook beperkt te zijn tot het mandaat « ad litem » en tot het stellen van materiële handelingen.

Het onteigenend bestuur kan inderdaad het voeren van het geding toevertrouwen aan een advocaat of aan het comité : zeer dikwijls treden, voor de vrederechter, de commissarissen van het comité alleen voor het onteigenend bestuur op. In zake gedingen van herziening, die tot de bevoegdheid der rechtbank van eerste aanleg behoren en waarin de tussenkomst van een pleitbezorger vereist is, wordt meestal ook beroep gedaan op een advocaat.

Wanneer het comité met het voeren van het geding belast wordt, heeft dit tot gevolg dat het alle materiële handelingen moet verrichten die tijdens de rechtspleging tot de verdediging van de belangen van het onteigenend bestuur vereist zijn : het geven van opdrachten aan deurwaarders en pleitbezorgers, het opstellen van nota's en besluiten, het bijwonen van plaatsbezoeken, enz. Ook wanneer een advocaat met het voeren van het geding belast wordt, kan het comité ook nog de procedure, in samenwerking met de advocaat, volgen.

De tussenkomst van het comité is echter geen vereiste tot geldigheid van de rechtspleging tot onteigening. Op het stuk van artikel 19 der besluitwet van 2 december 1946 blijft het onteigenend bestuur vrij te beslissen aan wie het voeren van het geding zal toevertrouwd worden.

In de praktijk worden thans door de aankoopcomité's de exploten en stukken in zake onteigening opgesteld ten verzoeken van het onteigenend bestuur, vertegenwoordigd door zijn wettelijke organen. Daaraan wordt dan toegevoegd dat dit bestuur optreedt « op vervolg » ging en benaerstiging van de voorzitter van het » comité », of « op tussenkomst » van deze voorzitter. Deze laatste vermeldingen blijken eigenlijk overbodig te zijn, daar het onteigenend bestuur alleen door zijn organen kan optreden en de tussenkomst van het comité een materieel karakter heeft. Hetzelfde komt voor in het handelsrecht, waar zeer dikwijls in exploten uitgaande van een naamloze vennootschap, naast de beheerraad die deze maatschappij vertegenwoordigt, vermeld wordt dat de actie geschiedt op vervolging en benaerstiging van een directeur : ook deze laatste vermelding is overbodig (Van Ryn, *Principes de droit commercial*, t. I, n° 473 in fine).

II. Betekening van exploten van rechtsingang aan de gemeente.

De deurwaarder had het exploit van rechtsingang betreffende de vordering tot herziening aan het gemeentebestuur betekend, sprekende met de gemeentesecretaris, dan wanneer artikel 69, 5°, van het wetboek van burgerlijke rechtspleging de betekening aan de burgemeester of aan diens woonplaats vereist.

Dergelijk betekend exploit is nietig wegens gebrek aan hoedanigheid van degene die het ontvangt. Het is geen eenvoudige nietigheid van exploit, waarop artikel 173 (geen nietigheid zonder nadeel) zou kunnen toegepast worden.

III. Uitgestrektheid der cassatie.

Het hof bekommert zich uiteindelijk nog over de uitgestrektheid van de uit te spreken cassatie, waarbij het toepassing maakt van het beginsel der ondeelbaarheid.

Het door eiseres in cassatie bestreden arrest had inderdaad enerzijds beslist dat het aan de gemeentesecretaris betekend exploit nietig was, en anderzijds dat het aan het comité betekend exploit geldig was, hetgeen uiteindelijk het Hof van beroep er toe bracht de vordering tegen de Stad Mechelen ontvankelijk te verklaren.

De Stad Mechelen was de enige van de gedingvoerende partijen die door dit arrest benadeeld was, daar de vordering ontvankelijk verklaard was, en zij was derhalve de enige partij die een voorziening in verbreking kon inleiden.

Maar de Stad had geen belang om het arrest aan te vallen in zover het beslist had dat het aan de gemeentesecretaris betekend exploit nietig was, daar ze de nietigheid daarvan nagestreefd en bekomen had.

De verweerders in cassatie, nl. de onteigende partijen en de door hen in zake geroepen deurwaarder, konden het arrest zelf ook niet bestrijden in verbreking, daar het hun vordering ontvankelijk verklaard had.

Geen enkel der partijen kon dus een ontvankelijke voorziening in verbreking tegen het arrest richten, in zover dit het aan de gemeentesekretaris betekend exploit nietig had verklaard.

In dergelijk geval beschouwt een vaststaande rechtspraak van het Hof van cassatie dit gedeelte van de beschikkingen van het bestreden arrest ondeelbaar verbonden met de beschikking die het vernietigt, en vernietigt dan het arrest in al die ondeelbare beschikkingen (vgl.: Cass. 25 september 1959, Pas., 1960, I, 113; Cass. 16 februari 1951, Pas., 1951, I, 395).

A. Houtekier.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer — 7 september 1959.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer - verslaggever : M. Richard.

Advocaat-generaal : M. Delange.

1. **Rechterlijke inrichting. — Hof van Beroep. — Ondeelbaarheid van de instelling van het Openbaar Ministerie. — Geen verplichting, dat dezelfde griffier op alle terechtzittingen van dezelfde zaak aanwezig is.**
2. **Bewijs inzake heling. — Geen bijzondere wijze van bewijsoverlevering. — Geen bevoegdheid van het Hof van Cassatie om de feiten te beoordelen.**

1. *De procureur-generaal bij het hof van beroep en zijn substituten, waaronder de advocaten-generaal, maken op ondeelbare wijze het openbaar ministerie bij dit rechtscollege uit. Juist wegens de ondeelbaarheid van hun instelling kunnen deze magistraten in dezelfde zaak in elkanders plaats treden zonder dat de verdachte hierover bezwaar kan voeren.*

Zo het hof van beroep op straffe van nietigheid van de rechtspleging en het arrest, op de terechtzitting moet bijgestaan worden door een griffier of een regelmatig in die hoedanigheid aangestelde persoon, schrijft geen enkele wetsbepaling voor, dat dezelfde griffier moet aanwezig zijn op iedere van de aan het onderzoeken van en het vonnissen in de zaak gewijde terechtzittingen.

2. *Ten aanzien van het misdrijf van heling schrijft de wet geen bijzondere wijze van bewijsoverlevering voor. De feitenrechter beoordeelt soeverein en volgens*

zijn geweten de bewijswaarde van de feitelijke elementen, die hun voorgelegd zijn en waarop zijn overtuiging berust.

Het Hof van Cassatie bezit geen bevoegdheid om te oordelen of het voor de feitenrechter gedane onderzoek in feite het bewijs van de aanwezigheid van de elementen van het misdrijf opgeleverd heeft.

Marneffe t./

Société mutuelle générale française Accidents b.p.

Gelet op het bestreden arrest, op 15 juni 1959 door het Hof van Beroep te Luik gewezen;

In zover de voorziening gericht is tegen de over de publieke vordering gewezen beslissing;

Over het eerste middel, afgeleid uit de onregelmatigheid van de samenstelling van de zetel van het Hof van Beroep, doordat de magistraat van het openbaar ministerie en de griffier die zitting hadden bij de uitspraak van het bestreden arrest niet dezelfde waren als op de terechtzitting van 2 juni 1959, waarop de zaak onderzocht en daarin gedebatteerd is;

Overwegende, enerzijds, dat de procureur-generaal bij het Hof van Beroep en zijn substituten, waaronder de advocaten-generaal, op ondeelbare wijze het openbaar ministerie bij dit rechtscollege uitmaken; dat, juist wegens deze ondeelbaarheid van hun instelling, deze magistraten in dezelfde zaak in elkanders plaats kunnen treden, zonder dat de beklaagde hierover bezwaar kan voeren;

Overwegende dat de magistraat van het openbaar ministerie ten overstaan van wie het bestreden arrest uitgesproken is, en diegene die het onderzoek van de zaak en de debatten bijgewoond heeft en op de terechtzitting van 2 juni 1959 zijn vordering heeft genomen, daartoe evengoed gequalificeerd waren;

Overwegende, anderzijds, dat, zo het Hof van Beroep, op straffe van nietigheid van de rechtspleging en van het arrest, op de terechtzitting moet bijgestaan worden door een griffier of een regelmatig in die hoedanigheid aangestelde persoon, geen enkele wetsbepaling voorschrijft dat dezelfde griffier moet aanwezig zijn op iedere van de aan het onderzoeken van en het vonnissen in de zaak gewijde terechtzittingen;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede middel, hieruit afgeleid dat het arrest aanlegger schuldig aan heling verklaard en hem deswege veroordeeld heeft, dan wanneer aanleggers goede trouw bleek uit de elementen van het aan het Hof van Beroep voorgelegd dossier, en inzonderheid hieruit dat hij bij het verhandelen van de effecten spontaan zijn identiteit opgegeven had, hieruit ook dat Van Liefde, bij het overhandigen van de effecten om ze te verkopen, erkende hem nooit gezegd te hebben dat zij van diefstallen, doch hem te hebben meegedeeld dat zij van de erfenis van zijn vader voortkwamen, wat ook Van Liefde's echtgenote geloofde, wier goede trouw niet in twijfel getrokken is, en hieruit eindelijk dat aanlegger slechts een commissieloon van ongeveer 10 t.h. ontvangen had, terwijl de beweringen van Van Liefde, volgens welke zij bij helften gedeeld zouden hebben, niet in aanmerking konden genomen worden om reden van de afwijkingen en tegenstrijdigheden in zijn onderscheiden verklaringen;

Overwegende dat de wet ten aanzien van het misdrijf van heling geen bijzondere wijze van bewijsoverlevering voorschrijft;

dat de rechter over de grond soeverein en volgens

zijn geweten de bewijswaarde beoordeelt van de feitelijke elementen die hem voorgelegd zijn en waarop zijn overtuiging berust;

Dat het Hof geen macht heeft om te oordelen of het onderzoek vóór de rechter over de grond in feite het bewijs opgeleverd heeft van de aanwezigheid van de elementen van het misdrijf;

Dat het middel mitsdien niet ontvankelijk is;

En overwegende dat de substantiële of op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvormen werden nageleefd en dat de beslissing overeenkomstig de wet is;

II. Inzover de voorziening gericht is tegen de beslissing, gewezen over de burgerlijke vordering;

Overwegende dat aanlegger geen bijzonder middel doet gelden;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

RAAD VAN STATE

4e kamer. — 12 april 1960.

Voorzitter : M. Lepage.

Raadsheren : M.M. Mast en Buch.

Substituut-auditeur-generaal : M. Similon.

Woonplaats van onderstand. — Wet 27 november 1891. — Terugbetaling van kosten. — Oordeel over aard van te verlenen hulp.

Wanneer een zieke dient overgebracht van de C.O.O. der hulpverstrekkende gemeente naar de C.O.O. van de woonplaats van onderstand, komt het aan de eerste toe te beslissen, na geneeskundig advies, op welke wijze het vervoer van een zieke zal dienen te geschieden, vervoer dat door de C.O.O. van de woonplaats van onderstand dient betaald te worden.

C.O.O. van Schaarbeek t./ C.O.O. van Heule.

Arrest nr. 7800.

Overwegende dat de commissie van openbare onderstand van Schaarbeek Eugene Geldhof op 10 april 1954 in het neuro-psychiatrisch centrum van Dr. Titeca te Schaarbeek deed opnemen en verzorgen; dat niet wordt betwist dat de commissie van openbare onderstand van Heule de commissie is van de woonplaats van onderstand van de betrokkene; dat de commissie van openbare onderstand van Schaarbeek, als antwoord op een verzoek van de tegenpartij die om de overbrenging van de behoeftige had verzocht, op 9 november 1954 liet weten dat belanghebbende mocht worden afgehaald; dat de commissie van openbare onderstand van Heule hierop aan de verzoekende partij schreef dat Geldhof zich in het tehuis van de commissie van openbare onderstand te Heule moest aanmelden; dat de commissie van openbare onderstand van Schaarbeek, na eerst over zijn gezondheidstoestand het advies te hebben ingewonnen van het neuro-psychiatrisch centrum, de behoeftige op 14 januari 1955 per ziekenwagen liet overbrengen naar het rusthuis te Heule; dat de tegenpartij weigerde de kosten van overbrenging, belopende 2.360 frank; terug te

betalen, om reden dat de betrokkene bij machte was de overplaatsing alleen te doen;

Overwegende dat het de hulpverstrekkende commissie van openbare onderstand toekomt te oordelen over de aard van de te verlenen hulp; dat het de commissie van openbare onderstand van Schaarbeek toekwam te beslissen of de gezondheidstoestand van de behoeftige al dan niet vereiste dat de overplaatsing van de betrokkene per ziekenwagen zou geschieden,

Besluit :

Enig artikel.

De commissie van openbare onderstand van Heule is er toe gehouden, aan de commissie van openbare onderstand van Schaarbeek de kosten van vervoer voortspruitend uit de overbrenging van de behoeftige Eugene Geldhof van Schaarbeek naar het rustoord van Heule terug te betalen.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

9e Kamer. — 11 juni 1960

Voorzitter : M. Hodüm.

Raadsheren : M.M. Liard en Roevens

Advocaat - generaal : M. Cerckel

Advocaten : Mrs. Matthys en P. Humblé

Verzekeringsagent. — Stelt geen handelsdaden in de zin van « commissiehandelsverrichtingen ».

De verzekeringsagent wiens taak hoofdzakelijk bestaat uit het aanbrengen van klanten, met wie de verzekeraar rechtstreeks verzekeringscontracten afsluit en die noch in eigen naam noch onder eigen firma optreedt, stelt geen handelsdaden in de zin van « commissiehandelsverrichtingen » (art. 2, lid 7 van de wet van 15 december 1872, gewijzigd door art. 2 der wet van 3 juli 1956), ook al wordt het door hem ontvangen loon doorgaans « commissieloon » genoemd.

N.V. Levensverzekeringsmaatschappij « Antverpia » t/ Vandersteenen

Gezien in regelmatige uitgifte het vonnis der Rechtbank van Koophandel te Antwerpen dd. 15 januari 1958, betekend op 2 juli 1958 aan appellante, en waartegen op 28 juli 1958, binnen de wettelijke termijn een naar vorm regelmatig beroep werd aangetekend;

Aangezien appellante aan geïntimeerde, die haar agent was, ten onrechte de hoedanigheid wil toeschrijven van « commissionnaire » om daaruit te besluiten dat de Koophandelsrechtbank ter zake bevoegd was, daar ingevolge alinea 7 van artikel 2 der wet van 15 december 1872, gewijzigd en aangevuld door artikel 2 der wet van 3 juli 1956, elke commissiehandelsverrichting een daad van koophandel is en betwistingen des-aangaande vóór bedoelde rechtsmacht dienen aanhangig gemaakt te worden;

Aangezien de taak van geïntimeerde er hoofdzakelijk in bestond cliënten aan te brengen aan appellante ter rechtstreekse verwezenlijking van levensverzekeringen tussen appellante en de aangebrachte cliënten, maar aangezien in het uitoefenen zijner bedrijvigheid, geïntimeerde op generlei wijze en op geen enkel ogenblik optrad in eigen naam of onder eigen firma, voor rekening van appellante, zodat hij geen

handelsdaden stelde in de zin van de «kommissie-handelsverrichtingen» beoogd in hogervermelde wetsbepalingen, ook al wordt het loon dat hij genoot doorgaans «commissieloon» genoemd;

Aangezien het inzake bevoegdheid zonder belang voorkomt te onderzoeken of partijen met elkaar desgevallend al dan niet in dienstverband hebben gestaan;

Aangezien de eerste rechter zich derhalve terecht onbevoegd heeft verklaard «ratione materiae»;

Aangezien appellante zich te goeder trouw nopens deze bevoegdheidskwestie heeft kunnen vergissen en haar beroep niet als roekeloos en tergend moet beschouwd worden.

Om deze redenen :

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 juni 1935, alle andere, meer omvattende of strijdige besluiten verwerpend;

Gehoord het eensluitend advies van de heer advocaat generaal Cerckel, in openbare zitting gegeven;

Ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond; bevestigt het aangevochten vonnis, wijst geïntimeerde af van zijn eis tot vergoeding wegens roekeloos en tergend beroep;

Veroordeelt appellante tot al de kosten van beroep.

HOF VAN BEROEP TE GENT

5e Kamer. — 14 december 1959.

Voorzitter : M. Maraite.

Raadsheren : M.M. Vanparijs en Noest.

Advokaat-generaal : M. De Hoon.

Advokaten : Mrs. Haus (Gent), Schramme (Brugge) en De Cordier (Gent)

1. Beroep. — Hoofdzakelijk beroep in een eerste geding. — Incidenteel beroep van appellant in een ander doch met het eerste verknocht geding, waarin hij als geïntimeerde optreedt. — Ontvankelijkheid.
2. Openbaar domein. — Belgische staat. — Wegenis. — Hindernis. — Aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad. — Voorwaarde.
3. Gemeente. — Openbare verlichting. — Plaatsing en onderhoud toevertrouwd aan private firma. — Toevallig defect. — Geen aansprakelijkheid.
4. Verkeer. — Overdreven snelheid. — Vrijspraak. — Rechterlijk gewijsde. — Gezag «erga omnes».

1. Met eerst tegen één der gedingvoerende partijen alleen hoofdzakelijk beroep in te stellen, verzaakt appellant geenszins zijn rechten naderhand, in zijn hoedanigheid van geïntimeerde, te doen gelden tegen een andere partij, appellante in een verknocht geding; zijn incidenteel beroep tegen laatstbedoelde appellante is derhalve ontvankelijk.

2. Zo weliswaar de Staat oppermachtig beslist welke werken aan de openbare wegen, afhingende van zijn domein, moeten worden uitgevoerd, en op welke wijze deze zullen verwezenlijkt worden, is het hem allerminst toegelaten de ontworpen werken zodanig aan te leggen dat hierdoor uiteraard gevaar kan ontstaan voor de weggebruikers.

Wanneer, ingevolge de aldus wederrechtelijk verrichte werken, een verkeersongeval zich voordoet,

waardoor aan een privaat persoon schade wordt veroorzaakt, dient de Staat, gelijk iedere rechtspersoon, voor de vergoeding ervan in te staan.

Dienvolgens, is de Staat aansprakelijk voor de schadelijke gevolgen van een verkeersongeval, veroorzaakt door gebrek aan doelmatige aanduiding of verlichting van een schamppaal, die voor het normaal verkeer uiterst hinderend en gevaarlijk was; uit oorzaak van de verkeerde plaatsing en de ontoereikende zichtbaarheid ervan.

3. Wanneer het gemeentebestuur een private firma belast heeft met het degelijk plaatsen en onderhouden van de openbare verlichting, waardoor bedoelde paal bij nacht genoegzaam zou kunnen uitkomen, heeft dit gemeentebestuur aan zijn verplichtingen te dezen voldaan, en hoeft het geen aansprakelijkheid te dragen zo de aldaar geplaatste lampen op het ogenblik van het ongeval toevallig defekt waren; het gemeentebestuur kon er toch niet toe gedwongen zijn over de staat dezer lampen een bestendig toezicht te houden. Het kon er evenmin toe gehouden zijn de tekortkomingen van de Staat, in verband met de toestand van de wegenis afhingende van zijn domein, te verhelpen, meer bepaald waar laatstgenoemde zelf door zijn onrechtmatige werkwijze aanleiding had gegeven tot het ontstaan van ongevallen.
4. Terwijl de autobestuurder, die deze niet doelmatig aangeduide of verlichte schamppaal in de duisternis aanreed, door de politierechter vrijgesproken werd van de telastlegging zijn snelheid niet derwijze te hebben geregeld dat hij vóór zich een voldoende ruimte behield om vóór een hindernis te kunnen stoppen, valt de door de Staat aan deze autobestuurder aangewreven schuld dat hij de paal niet tijdig genoeg heeft opgemerkt, althans te snel reed om hem te kunnen ontwijken, bijkbaar onder het bereik van voormelde kwalificering, en geniet het vonnis van vrijspraak ten voordele van de autobestuurder gewezen het gezag van het gewijsde «erga omnes».

Stad Brugge t./ Van Damme en de Belgische Staat, en Belgische Staat t./ Van Damme.

Gezien de stukken, o.m. de grosse van het bestreden vonnis op 11 maart 1952 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge;

Overwegende dat de zaken ingeschreven onder nrs. 5312 en 5313 met elkander innig verband houden en mitsdien behoren te worden samengevoegd;

Nopens de ontvankelijkheid van de beroepen :

Overwegende dat het hoofdzakelijk beroep, dat door de Belgische Staat tegen notaris Van Damme alleen gericht werd, alsook dit van de stad Brugge, hetwelk aan beide andere partijen is betekend geworden, regelmatig zijn naar tijd en vorm;

Overwegende dat die beroepen zowel de oorspronkelijke vordering van notaris Van Damme lastens hen beiden beogen als de tegeneis, die door de Belgische Staat enerzijds tegen de eiser Van Damme en anderzijds tegen de stad Brugge, mede-verweerster, solidaair gesteld werd; dat deze tegeneis slechts 800 F bedraagt, vermeerderd met de zogenaamde «wettelijke» interesten, en derhalve principieel niet vatbaar was voor hoger beroep;

Overwegende evenwel dat, nu deze tegeneis voortvloeit uit hetzelfde feit, dat aan de hoofdeis van Van

Damme ten grondslag ligt, te weten het verkeersongeval dd. 31 augustus 1947, naar aanleiding waarvan deze laatste meer dan 25.000 F' schadeoosstelling vroeg, het bij tegeneis gevorderd bedrag met dit van gezegde hoofdeis mag gecumuleerd worden tot bepaling van de aanleg, dit overeenkomstig artikel 37 par. 1, al. 3 der wet op de bevoegdheid;

Overwegende voorts dat, ofschoon hij het niet uitdrukkelijk verklaart, de Belgische Staat zijnerzijds tegenberoep heeft ingediend ten opzichte van de stad Brugge, vermits hij in zijn conclusies van 11 april 1953, subsidiair de solidaire veroordeling vorderde van notaris Van Damme en van de stad Brugge tot betaling van de bewuste hoofdsom van 800 F, en dus impliciet de hervorming van de beschikking van het vonnis a quo, waarbij de stad Brugge slechts tot de helft van laatstgenoemd bedrag verwezen werd;

Overwegende dat, waar de Belgische Staat ten aanzien van de stad Brugge uitsluitend als geïntimeerde optreedt, hij in die hoedanigheid gerechtigd was, bij toepassing van artikel 443 al. 4 WBR., tegenover haar incidenteel beroep aan te tekenen; dat, met eerst tegen Van Damme alleen in hoger beroep te komen, hij geenszins verzaakt heeft, bij voorkomend geval, zijn rechten naderhand te doen gelden ten laste van de stad Brugge;

Overwegende dat, zoals reeds hierboven werd betoogd, dit subsidiair tegenberoep ontvankelijk is wegens de samentelling van het bij tegeneis gevorderd bedrag met dit van de hoofdeis van Van Damme, daargelaten nochtans de vraag van de ontvankelijkheid van de kwestieuze tegeneis tegenover de stad Brugge, dewelke verder zal worden onderzocht;

Overwegende bijgevolg dat de verscheiden beroepen voor het geheel ontvankelijk zijn;

Nopens de hoofdeis van Notaris Van Damme :

Verantwoordelijkheid van de Belgische Staat :

Overwegende dat, zo weliswaar de Belgische Staat oppermachtig beslist welke werken aan de openbare wegen afhangende van zijn domein moeten worden uitgevoerd en op welke wijze deze zullen verwezenlijkt worden, het niettemin voor de hand ligt dat het hem allerminst toegelaten is de ontworpen werken zodanig aan te leggen dat hierdoor uiteraard gevaar kan ontstaan voor de weggebruikers;

Overwegende dat, wanneer, ingevolge de aldus wederrechtelijk verrichte werken, een verkeersongeval zich voordoet waardoor aan een private persoon schade wordt tweewegebracht, de Belgische Staat, gelijk iedere rechtspersoon, voor de vergoeding ervan dient in te staan; dat spijts de scheiding der machten, de gewone rechtbanken bevoegd zijn om het daartoe betrekkelijk geschil op te lossen;

Overwegende dat in casu ongetwijfeld vaststaat dat de gezegde schamppaal, waartegen Van Damme met zijn auto is gaan rijden, noodzakelijk het normaal verkeer van de voertuigen op de steenweg Brugge-Blankenberge, bij het naderen van het viaduct hinderen moest, vooral in de duisternis;

Overwegende immers dat deze paal, welke slechts 55 cm hoog was, geplaatst stond in het wegdek zelf van de rijbaan, ruim 1 m vóór de vluchtheuvel, waarop de ijzeren pilaren van het viaduct gevestigd waren, op meerdere meters van de rechterraand van de steenweg en precies op de plaats, waar de rijbaan tamelijk versmalt om aan de voertuigen doorgang te verlenen onder het viaduct;

Overwegende dat meergemelde paal niet door een

speciaal teken was aangeduid en ook niet voorzien was van uitstralende of weerkaatsende lichtbronnen; dat, indien hij vroeger wit geverfd geweest was, niets erop wijst dat deze kleur zuiver genoeg was gebleven om hem van op een voldoende afstand duidelijk zichtbaar te maken voor de met standlichten rijdende autovoerders; dat integendeel aan te nemen valt dat de paal, door regen en modder bevuild, van het wegdek niet gemakkelijk kon onderscheiden worden;

Overwegende dat de lampen van de straatverlichting, welke aan voormelde pilaren vastgemaakt waren, mochten ze zelfs alle twee gebrand hebben, wat toch zeer twijfelachtig voorkomt, gelet op de formele verklaring van de getuige de Gruyter, die bevestigd heeft dat de rechterlamp in de door Van Damme gevolgde richting niet werkte op het ogenblik van het ongeval, alleszins niet volstond om de paal bij nacht genoegzaam te doen uitkomen, des te min daar de aanwezigheid van een tweede paal, 1 m hoog, staande op de vluchtheuvel juist achter de aangereden paal en bovendien naar behoren van reflectoren voorzien, eerder van aard was verwarring te stichten in het gezichtsveld van de automobilisten;

Overwegende dat uit dit alles volgt dat de aangereiden paal, welke theoretisch bestemd was om de veiligheid van het verkeer te verzekeren, in feite 's nachts uiterst hinderend en gevaarlijk was uit oorzaak van de verkeerde plaatsing en de ontoereikende zichtbaarheid ervan;

Overwegende dat de Belgische Staat zich best van deze toestand rekenschap had kunnen geven en voorzeker een grove fout beging met op zulk uitstek geen lichtbron te vestigen ten einde elk risico van aanrijding te vermijden; dat dergelijke verplichting hem geboden was zowel door de algemene regelen spruitende uit artikelen 1382, 1383 en 1384 BW. als uit de bijzondere bepaling van artikel 13 van het toenmaals vigerend verkeersreglement, aan dewelke de openbare machten, net als de particulieren, alsdan onderhevig waren;

Overwegende dat uit al het voorgaande dient te worden afgeleid dat de Belgische Staat jegens Van Damme aansprakelijk is voor de schadelijke gevolgen van zijn foutief doen en laten;

Verantwoordelijkheid van de Stad Brugge :

Overwegende dat de Stad Brugge met reden doet opmerken dat, nu zij de firma Desclée-De Brouwer gelast had met het degelijk plaatsen en onderhouden van de openbare verlichting onder het viaduct, zij aan haar verplichtingen te dezen heeft voldaan en geen aansprakelijkheid te dragen heeft zo de aldaar geplaatste lampen op het ogenblik van het ongeval toevallig defect waren; dat zij toch niet kon gedwongen zijn een bestendig toezicht te houden over de staat dezer lampen;

Overwegende dat zij evenmin kon gehouden zijn de tekortkomingen van de Belgische Staat in verband met de toestand van de wegenis afhangende van zijn domein te verhelpen, meer bepaald waar laatstgenoemde zelf door zijn onrechtmatige werkwijze aanleiding had gegeven tot het ontstaan van ongevallen; dat zij immers niet behoefde de door de Belgische Staat uitgevoerde werken na te gaan noch zich in dezes plaats te stellen met het oog op de beveiliging van het verkeer;

Overwegende derhalve dat de eerste rechter ten onrechte de stad Brugge solidaair aansprakelijk heeft verklaard met de Belgische Staat ten opzichte van notaris Van Damme;

Schadeloosstelling :

Overwegende dat de Belgische Staat geen bepaalde grieven oppert wat betreft de door de eerste rechter aan Van Damme toegekende vergoedingen, dewelke overigens, aan de hand van de overgelegde bescheiden, volkomen gerechtvaardigd zijn;

Nopens de tegeneis van de Belgische Staat :

Ten aanzien van notaris Van Damme :

Overwegende dat de eerste rechter terecht de tegeneis, in zoverre hij tegen Van Damme is gericht, als ongegrond afgewezen heeft omdat deze laatste, die vóór de Politie rechtbank vervolgd werd uit hoofde van het kwetsieus ongeval, nl. om, bij inbreuk op art. 42 van de toenmalige Wegcode, zijn snelheid niet derwijze te hebben geregeld dat hij vóór zich een voldoende ruimte behield om vóór een hindernis te kunnen stoppen, en deswege vrijgesproken werd bij in kracht van gewijsde gegaan vonnis dd. 9 maart 1948;

Overwegende inderdaad dat de fout, die thans door de Belgische Staat aan Van Damme aangewreven wordt, te weten dat hij de paal niet tijdig genoeg heeft opgemerkt, althans te snel reed om hem te kunnen ontwijken, blijkbaar onder het bereik viel van voormelde qualificatie;

Overwegende dat, waar het vonnis van vrijspraak te zijnen voordele verleend het gezag van het gewijsde geniet « erga omnes » (R.P.D.B. V° Chose jugée, n° 141), het bewezen is dat, in verband met het onderwerpelijk ongeval, aan Van Damme geen fout noch onvoorzichtigheid nog kan worden verweten, in dier voege dat de algehele verantwoordelijkheid van het ongeval ten laste van de Belgische Staat behoort te worden gelegd;

Overwegende echter dat de aldus opgerezen betwisting de grond zelf van de zaak raakt, nl. wat betreft de aan de eiser op tegeneis opgelegde bewijsvoering, zodat de eerste rechter ten onrechte diens aanspraak ook voor niet ontvankelijk heeft gehouden;

Ten aanzien van de Stad Brugge :

Overwegende dat de Belgische Staat, beweerend dat het kwetsieus ongeval uitsluitend te wijten is aan de samenlopende fouten van notaris Van Damme en van de Stad Brugge, deze beiden solidair aangesproken heeft tot betaling van de door hem ondergane schade, dit door middel van één gemeenschappelijke tegeneis geformuleerd in zijn conclusies van eerste aanleg dd. 17 november 1948;

Overwegende dat dergelijke tegeneis uiteraard een geheel uitmaakte, derwijze dat hij ineens kon, laat staan moest worden gesteld tegen de twee belanghebbenden, welke reeds partij waren bij het hoofdproces; dat bovendien die tegeneis, in zoverre hij de Stad Brugge aanbelangde, zijn steun vond in dezelfde verwijten die door Van Damme te haren laste ingeroepen waren;

Overwegende dat de Stad Brugge vóór de eerste rechter haar verdediging alleenlijk ten gronde voorbracht, zowel jegens Van Damme als jegens de Belgische Staat, en zich geenszins verzette tegen het stellen door haar mede-verweerder tegenover haar van deze zogezegde tegeneis; dat inderdaad, hoewel zij bij wijze van een loutere stijlformule tot de niet-ontvankelijkheid ervan besloot, de Stad Brugge haar conclusies enkel ten gronde had gemotiveerd;

Overwegende derhalve dat uit de houding zelf van

de Stad Brugge dient te worden afgeleid dat zij ermede instemde de beslechting van de tegeneis, ook waar hij tegenover haar ingesteld was, aan het oordeel van de eerste rechter te onderwerpen, in dier voege dat zij thans niet meer vermog deswege grieven te opperen;

Overwegende immers dat het middel van niet-ontvankelijkheid, dat thans door de Stad Brugge opgeworpen wordt, in werkelijkheid een exceptie van nietigheid rakende een akte van procedure uitmaakt, welke, krachtens art. 173 BRV., « in limine litis » moest worden ingeroepen;

Overwegende ten andere dat, met het oog op een goede rechtsbedeling, het geraden en zelfs vereist was de verschillende eisen bij éézelfde vonnis te beoordeelen, daar van weerskanten, d.i. enerzijds door Van Damme lastens de Belgische Staat en de Stad Brugge en anderzijds door de Belgische Staat lastens Van Damme en de Stad Brugge, juist dezelfde middelen naar voren waren gebracht en één solidaire veroordeling vervolgd was;

Overwegende daarenboven dat de Rechtbank van eerste aanleg een algemene bevoegdheid heeft, terwijl, naar luid van art. 337 WBRV., een incidentele eis steeds bij loutere conclusies mag worden opgeworpen;

Overwegende dat in de omstandigheden de tegeneis van de Belgische Staat lastens de Stad Brugge, welke in feite eerder als een incidentele eis gekenmerkt was, hoe dan ook, als rechtsgeldig te beschouwen valt;

Overwegende evenwel dat, waar uit de hoger uiteengezette beschouwingen is gebleken dat de Stad Brugge geen verantwoordelijkheid te dragen heeft in het onderwerpelijk ongeval, de tegeneis insgelijks tegenover haar ongegrond voorkomt;

Om die redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935;

Gehoord de heer advocaat-generaal De Hoon in zijn deels eensluidend advies;

Alle andere conclusies, als ongegrond, van de hand wijzende;

Voegt samen de zaken ingeschreven onder n°s 5312 en 5313;

Ontvangt de twee hoofdberoepen alsmede het subsidiair tegenberoep van de Belgische Staat tegen de Stad Brugge gericht;

Verklaart gegrond het beroep van de Stad Brugge zowel tegenover notaris Van Damme als tegenover de Belgische Staat;

Houdt voor ongegrond het hoofdzakelijk alsmede het incidenteel beroep van de Belgische Staat;

Dientengevolge,

Bevestigt het aangevochten vonnis, in zoverre daarbij de Belgische Staat eensdeels tot algehele schadeloosstelling veroordeeld werd jegens Van Damme en anderdeels de door hem lastens deze laatste geformuleerde tegeneis als ongegrond afgewezen werd;

Doet het voor het overige teniet en, dienaangaande opnieuw wijzende, zegt dat de oorspronkelijke vordering van Van Damme evenals de tegeneis van de Belgische Staat ongegrond zijn, waar een en ander de Stad Brugge bedoelen;

Stelt verder vast dat de eerste rechter ten onrechte de tegeneis van de Belgische Staat lastens notaris Van Damme ook als niet ontvankelijk afgewezen heeft;

Veroordeelt de Belgische Staat in al de kosten van beide instanties, behalve nochtans die betrekking hebbende tot de eis van notaris Van Damme tegenover de Stad Brugge, dewelke door Van Damme zelf zullen worden gedragen;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1e Kamer bis — 31 maart 1960.

Voorzitter : M. Verhaegen.

Rechters : MM. Deloof en Van Hecke.

Advocaten : Mrs J. Van Goethem (loco W. Calewaert)
en E. Verschueren.**Sociale zekerheid. — Onwettelijkheid van het Ministerieel besluit van 2 februari 1952.**

De uitbreiding van het regentsbesluit van 28 september 1945 tot de pompmannen, werknemers slechts bijkomstig met fooien bezoldigd, werd onregelmatig door het ministerieel besluit van 2 februari 1952 toegepast, daar het regentsbesluit van 28 september 1945 de uitbreiding tot andere werknemers dan in het hotelbedrijf slechts mogelijk stelde door een ministerieel besluit op advies van het bestuurscomité van de R.M.Z., terwijl gemeld besluit van 2 februari 1952 niet voorafgegaan werd door dergelijk advies.

Het tarief, bepaald door het ministerieel besluit van 2 februari 1952, is niet van toepassing op de aanslagen dagtekenend van na 1953, daar het koninklijk besluit van 9 november 1953 bepaalt dat de bijdragen zullen berekend worden op forfaitaire basis, door de Minister van arbeid te bepalen, na advies, van het bestuurscomité van de R.M.Z., en het ministerieel besluit van 2 februari 1952 niet voorafgegaan werd door dergelijk advies.

Heyens t/R.M.Z.

Overwegende dat de eis strekt tot betaling van bijkomende bijdragen, bijslagen en interesten verschuldigd door beroepster op het loon van meerdere pompmannen in haar dienst;

Dat beroepster regelmatig aangiften heeft ingezonden, een loon van fr. 165,— per dag en per persoon opgevende;

Dat zij hierop de bijdragen betaalde;

Dat de huidige eis betrekking heeft op het verschil tussen dit bedrag en de forfaitaire bezoldiging van fr. 200,— per dag bepaald door het Ministerieel Besluit van 2-2-52;

Overwegende dat niet betwist wordt dat de aangestelden van beroepster slechts bijkomstig met fooien bezoldigd worden;

Overwegende dat beroepster voor de eerste Rechter reeds deed gelden

1° dat de uitbreiding van het Koninklijk Besluit van 28-9-45 tot de pompmannen, werknemers slechts bijkomstig met fooien bezoldigd, onregelmatig door het M.B. van 2-2-52 toegepast werd, daar het Regentsbesluit van 28-9-45 de uitbreiding aan andere werknemers dan in het hotelbedrijf slechts mogelijk stelde door M.B. op advies van het Bestuurscomité van de R.M.Z. en dat gemeld Besluit van 2-2-52 niet voorafgegaan werd van dergelijk advies;

2° dat het toegepast tarief door gemeld M.B. van 2-2-52 bepaald niet regelmatig toepasselijk was op de huidige aanslagen dagtekenend van na 1953, wanneer het K.B. van 9-11-53 bepaalt dat de bijdragen zullen berekend worden op forfaitaire basissen, door de Minister van de Arbeid te bepalen, na advies van het Bestuurscomité van de R.M.Z., en wanneer gemeld Besluit van 2-2-52 niet voorafgegaan werd van dergelijk advies;

Overwegende dat de eerste Rechter deze dubbele argumentatie afwees, oordelende

1° dat de uitbreiding tot andere takken van nijverheid dan de hotelnijverheid, hierin begrepen de pompis-

ten, niet voor het eerst voorkomt in het M.B. van 2-2-52 maar reeds begrepen was in het M.B. van 11-4-47, wel genomen op advies van het comité van Beheer van de R.M.Z.;

2° dat het K.B. van 9-11-53, waardoor het bepalen der forfaitaire bedragen ook aan het voorafgaandelijk advies van het Comité van Beheer van de R.M.Z. onderworpen werd, niet van toepassing kan zijn op de reeds door M.B. van 2-2-52 regelmatig vastgestelde forfaitaire bedragen;

Wat betreft de onregelmatige uitbreiding van het R.B. van 28-9-45 tot werknemers die slechts bijkomstig met fooien bezoldigd worden :

Overwegende dat zowel beroepene als beroepster menen dat het M.B. van 2-2-52, dat de forfaitaire bedragen opsomt voor de verschillende nijverheidstakken, met opzet de woorden « hoofdzakelijk of geheel met fooien bezoldigd » heeft laten vallen in de zesde categorie werknemers, die alle werknemers bedraagt andere dan de specifiek in de eerste vijf categoriën aangeduid;

Overwegende nochtans dat, indien het M.B. van 11-6-47 in zijn vierde categorie alle geheel of hoofdzakelijk met fooien bezoldigde werknemers, andere dan die van de overige specifieke categoriën, uitdrukkelijk viseert, de zesde categorie van het M.B. van 2-2-52 ook slechts de hoofdzakelijk of totaal met fooien bezoldigde werknemers beoogt;

Dat inderdaad art. 1 van het M.B. van 2-2-52 het art. 2 van het M.B. van 11-4-47 vervangt;

Dat de nieuwe tekst van dit art. 2 dan het tableau opgeeft der forfaitaire bedragen toe te passen « wat betreft de werkgevers en werknemers bepaald door art. 1 » t.t.z. art. 1 van M.B. van 11-4-47);

Dat gemeld art. 1 van het M.B. van 11-4-47 het Regentsbesluit van 28-9-45 betreffende de maatschappelijke zekerheid geregeld door de Besluitwet van 28-12-44 uitsluitend toepasselijk maakt op de werkgevers en werknemers geheel of hoofdzakelijk met fooien bezoldigd... in andere bedrijven dan het hotelbedrijf;

Dat het M.B. van 2-2-52 dus geen uitbreiding van categoriën beoogt;

Overwegende echter dat het ongewijzigd artikel drie 2e lid van het Regentsbesluit van 28-9-45 reeds voorzag « in geval de bezoldiging slechts ten bijkomstige titel uit fooien bestaat, worden de bijdragen der werknemers en werkgevers, overeenkomstig de bepalingen van art. 3 van voormelde Besluit-wet (van 28-12-44), op het bedrag der door de werkgever betaalde vaste bezoldiging berekend zonder dat dit bedrag evenwel lager mag zijn dan de bij toepassing van vorig lid vastgestelde forfaitaire bezoldiging »;

Dat vorig lid, t.t.z. art. 3 lid 1 van het Regentsbesluit van 28-9-45 juist voorziet dat forfaitaire bezoldigingen zullen vastgesteld worden door de Minister van Arbeid en Sociale Voorzorg;

Dat in uitvoering van dit artikel de ministeriële Besluiten van 11-4-47 en 2-2-52 genomen werden;

Dat beroepene dus steunt op art. 3 2e lid Regentsbesluit van 28-9-45 om haar eis te staven;

Overwegende nochtans dat dit art. 3 2e lid in tegenstrijd is met art. 1 en art. 2 van zelfde Regentsbesluit (28-9-45) en dus geen toepassing kan vinden in de huidige zaak;

Dat inderdaad art. 1 de Besluit-Wet van 28-12-44 op de Sociale Zekerheid toepasselijk stelt op de werknemers geheel of hoofdzakelijk met fooien bezoldigd;

Dat art. 2 (R.B. 28-9-45) uitdrukkelijk bepaalt dat de « beschikkingen van gemeld besluit voorlopig en vanaf 1-10-45 slechts toepasselijk zullen zijn op de

werknemers geheel of hoofdzakelijk met fooien bezoldigd in het hotelbedrijf;

Dat zij evenwel toepasselijk zullen kunnen gemaakt worden op de werknemers geheel of hoofdzakelijk met fooien bezoldigd in andere bedrijven, dit door Ministerieel Besluit;

Overwegende dat, vermits gans het Besluit zonder uitzondering slechts toepasselijk is en zal kunnen worden gemaakt op de werknemers geheel of hoofdzakelijk met fooien bezoldigd, het art. 3 2e lid voorzien voor de bijkomstige fooienbezoldiging nooit toepassing zal kunnen vinden;

Overwegende dat in deze onoplosbare tegenstrijdigheid van de oorspronkelijke tekst wellicht de reden te vinden is waarom beroepene verschillende jaren gewacht heeft vooraleer enige opmerking te doen op de aangiften van beroepster;

Wat betreft de onregelmatige vaststelling van de forfaitaire bedragen :

Overwegende dat de bijdragen berekend worden volgens een tabel voorzien door M.B. van 2-2-52;

Overwegende nochtans dat het K.B. van 9-11-53 art. 3 1e lid van het Regentsbesluit van 28-9-45 gewijzigd had en bepaald dat de bijdragen gerekend worden op forfaitaire bezoldigingen bepaald door de Minister op advies van het Beheerscomité van de R.M.Z.;

Overwegende dat zonder terugwerkende kracht dit K.B. toepasselijk is op alle te berekenen bedragen vanaf zijn in-voeg-treding, zijnde vanaf 2-12-53;

Dat het M.B. van 2-2-52 niet voorafgegaan was van het noodzakelijk advies en dus onwettelijk is wat betreft het berekenen der bijdragen verschuldigd vanaf 2-12-53;

Om deze redenen :

De Rechtbank,
Rechtdoende in hoger beroep en op tegenspraak;
Alle verdere en strijdige besluiten verwerpende;
Na er over beraadslaagd te hebben;
Ontvangt het beroep, verklaart het gegrond;
Doet dienvolgens het bestreden vonnis te niet en opnieuw wijzende :

Wijst de eis af als ongegrond en verwijst geïntimeerde in de kosten van het geding in beide aanleggen.

BOEKBESPREKING

Goos W. — Commissie van Openbare Onderstand.
Administratief Lexicon, 1960. 49 p.

Tot nog toe ontbrak in het Administratief Lexicon een verhandeling over de Commissie van Openbare Onderstand, een van de belangrijkste organismen in de sfeer van het Belgisch administratief recht. Deze leemte is thans aangevuld geworden door een uitvoerig tractaat van de hand van Dr jur. W. Goos, secretaris der commissie van beroep van het Speciaal Onderstandsfonds.

Dit werk vormt een uitstekend overzicht van de wettelijke bepalingen die de organisatie en de activiteit van de Commissies van Openbare Onderstand beheersen en de auteur heeft de zeer uitvoerige stof op merkwaardige wijze weten samen te vatten.

Na een korte historische inleiding behandelt het tractaat de op- en inrichting van de Commissie van openbare onderstand, de bevoegdheden van haar leden en van haar personeel, alsook haar werkwijze. De meeste juridische vragen aangaande de stof doen zich voor bij het beheer van de goederen der commissie van openbare onderstand, waarvoor de auteur in bredere lijnen al het essentiële mededeelt om nauwkeurig inzicht in deze stof te bekomen, waarbij voortdurend verwezen wordt naar de administratieve omzendbrieven. Verder wordt er een hoofdstuk gewijd aan de wijze waarop ondersteuning door de commissies verleend wordt, alsook aan de voorbehoedende onderstand en de voogdij der kinderen.

Het geheel vormt een voortreffelijk commentaar der wet van 10 maart 1925 en aan het slot van het werk worden nog allerlei bijkomstige punten behandeld, zoals het provinciaal onderstandsfonds, het toezicht en de controle, de hoge raad van onderstand en de fiscale bepalingen, enz.

Op deze verhandeling van een bijzonder bevoegd practicus zal men in de toekomst in de eerste plaats beroep doen wanneer zich een aangelegenheid voordoet in verband met de belangrijke taak die wordt waargenomen door de commissies van openbare onderstand.

Van Scharen L. — Jurisprudence du port d'Anvers
Table générale. Années 1940-1959. 1960. Imprimeries générales Lloyd anversoïes, Antwerpen, 369 p.

Het is meer dan 20 jaar geleden dat er nog een inhoudstafel van het tijdschrift « Jurisprudence du Port d'Anvers » was gepubliceerd geworden. Dit tijdschrift bestaat sedert 104 jaar en de laatste inhoudstafel die werd uitgegeven, bevatte de inhoud van de jaargangen 1914 tot 1939. Het was uiterst wenselijk dat de inhoudstafel van de 20 laatste jaren zou verschijnen, daar deze vanzelfsprekend de meest belangrijke en voor de praktijk meest onontbeerlijke rechtspraak bevat van de Rechtbank van Koophandel te Antwerpen, met de arresten van beroep en cassatie die op deze rechtspraak betrekking hebben.

Thans is deze tafel van de pers gekomen dank zij de goede zorgen van Mr. Louis Van Scharen, oud-stafhouder der balie van Antwerpen, die een van de leidende elementen is van de opstelraad van dit tijdschrift. De inhoud loopt over de jaren 1940 tot en met 1959. De verschillende rubrieken waarover de stof verdeeld wordt zijn degene die traditioneel in de vroegere tafels werden gebruikt. De rangschikking van de « koppen » der gerechtelijke beslissingen is geschied met de grootste nauwgezetheid, wat het hantieren van deze inhoudstafel buitengewoon praktisch maakt. Niet enkel al de antwerpse advocaten en magistraten, die zich bezighouden met handelsbetwistingen en zeevaartrecht zullen Mr. Van Scharen dankbaar zijn dat hij de lastige taak op zich genomen heeft voor de uitgave van deze inhoudstafel te zorgen, doch het werk heeft een meer algemeen belang, niet enkel voor heel ons land maar ook voor het buitenland. In werkelijkheid is het thans verschenen boek heel wat meer dan een eenvoudige inhoudstafel. Het is een werkelijk systematisch overzicht van het handelsrecht en het zeevaartrecht in zijn evolutie gedurende de laatste 20 jaren. Als dusdanig is dit boek onontbeerlijk in de bibliotheek van elk advocaat.

Recueil annuel de Jurisprudence belge, contenant les sommaires de toute la jurisprudence et de tous les articles de doctrine parus en Belgique, publié sous la direction de Ch. Van Reepingen, avec le concours de R. Pirson, R. Leblus, C. Cambier, J. Lepaffe et Chr. Vanderveeren. - Année 1959. 1960, Brussel, Ferd. Larcier. 609 p.

Met ongeduld verwacht, is de jaarlijkse verzameling der Belgische rechtspraak, uitgegeven onder leiding van Stafhouder Charles Van Reepingen, met stipte nauwgezetheid verschenen bij het begin van het gerechtelijk jaar. Het lijvig boekdeel bevat de korte inhoud van al de arresten en vonnissen die in België gepubliceerd werden in 45 juridische tijdschriften, uitgegeven in beide landstalen. Tevens worden vermeld al de juridische studiën die in deze tijdschriften gepubliceerd zijn, zodat dit werk een volledig overzicht geeft van heel het rechtsleven in ons land gedurende het jaar 1959.

Uitgegeven met de grootste zorg, zoals gewoonlijk, is dit jaarlijks repertorium het onmisbaar werktuig zowel voor de wetenschappelijke als voor de praktische studie van het Belgisch recht.

BALIELEVEN

Voorzorgskas voor Advokaten

De Voorzorgskas voor Advokaten heeft onderstaande omzendbrief aan haar leden toegezonden.

* * *

Konvokatie

Daar het quorum niet bereikt werd op de Buitengewone Algemene Vergadering van 3 september 1960, nodigt de Raad van Beheer van de Voorzorgskas voor Advokaten de leden van de Vereniging uit tot het bijwonen van de Buitengewone Algemene Vergadering, welke zal plaats hebben op zaterdag 24 september 1960, te 14.30 uur, in het Justitiepaleis te Brussel.

Dagorde :

1. Onderzoek en goedkeuring van de hierbij gevoegde voorstellen tot wijziging van de Statuten, inzonderheid met het oog op de aanpassing ervan aan de nieuwe wetgeving betreffende het pensioen der zelfstandigen en aan de aansluiting van de gerechtsdeurwaarders.
2. Aanduiding van 2 beheerders, voor te dragen door de Nationale Kamer van de Gerechtsdeurwaarders.
3. Allerlei.

De leden van de vereniging die de vergadering niet kunnen bijwonen en die wensen zich erop te laten tegenwoordigen, kunnen te dien einde volmacht geven aan een ander lid.

Deze volmacht moet geen bijzondere vorm hebben en mag overhandigd worden op het bureau van de vergadering.

Het aantal stemmen waarover een gevolmachtigde kan beschikken is beperkt tot tien (art. 32 der statuten).

De Voorzitter van de Raad van Beheer,

(g.) V. Lambert.

Voorgestelde wijzigingen aan de statuten

1) Wijziging van paragraaf 1 van artikel 1 :

te vervangen door volgende tekst :

« De Vereniging heeft tot doel de vorming, door het beroepshulpbetoon, van pensioenen en bijstand ten gunste van de advokaten, pleitbezorgers en gerechtsdeurwaarders, van hun weduwen en van hun minderjarige kinderen. »

2) Wijziging van artikel 5 :

te vervangen door volgende tekst :

« Het aantal leden mag niet minder bedragen dan drie. De eerste leden zijn de verschijnenden bij onderhavige akte.

» Kunnen alleen de onderhavige statuten onderschrijven, de advokaten en stagedoende advokaten ingeschreven bij een balie van het Koninkrijk België, de pleitbezorgers en de gerechtsdeurwaarders die hun ambt uitoefenen bij een rechtsmacht van het Koninkrijk en waarvan de disciplinaire autoriteiten de aansluiting beslist hebben in de door het huishoudelijk reglement voorziene voorwaarden.

» De aanvragen tot toelating worden gericht aan de vereniging door middel van formulieren waarvan het model vastgesteld wordt door de raad van beheer en die, voor de advokaten, voorzien zijn van de handtekening van de Stafhouder of van degene die er de functies van vervult en, voor de pleitbezorgers en de gerechtsdeurwaarders voorzien zijn van de handtekening van de Syndic.

» Deze aanvragen brengen de algehele en volledige aanvaarding van de statuten van de vereniging en van haar reglementen met zich mede. De toelatingen van nieuwe leden worden zonder beroep beslist door de raad van beheer die een aanvraag tot aansluiting mag verwerpen zonder zijn weigering te moeten rechtvaardigen.

» De disciplinaire autoriteiten van de advokaten, van de pleitbezorgers en van de gerechtsdeurwaarders lichten de Voorzorgskas in over de inschrijving, het ontslag of het overlijden van iedere advocaat, pleitbezorger of gerechtsdeurwaarder. »

3) Wijziging van artikel 10 :

te vervangen door volgende tekst :

« Iedere advocaat die ophoudt ingeschreven te zijn bij de balie of iedere pleitbezorger of gerechtsdeurwaarder die deze hoedanigheid verliest, houdt van rechtswege op deel uit te maken van de Vereniging en verliest alle rechten op de welkdanige voorrechten van deze, met uitsluiting van de rechten voortvloeiend uit de wetgeving betreffende het pensioen der zelfstandigen.

» Hetzelfde geldt voor de ontslagnemende of uitgesloten leden.

» In bepaalde gevallen, voorgelegd aan de raad van beheer door de Stafhouder van de balie waarbij de advocaat ingeschreven was, of door de Syndic waarvan de pleitbezorger of de gerechtsdeurwaarder afhing, kan echter bij wijze van uitzondering beslist worden de aansluiting te handhaven van degene die opgehouden heeft advocaat, pleitbezorger of gerechtsdeurwaarder te zijn. »

4) Wijziging van artikel 16 :

te vervangen door volgende tekst :

« Op het einde van het dienstjaar kan aan iedere balie en aan iedere kamer van pleitbezorgers of ge-

rechtsdeurwaarders, die er naar goedgevoelen zal mogen over beschikken, een gedeelte kunnen toegekend worden van het bedrag der netto-ontvangsten geïnd door de Voorzorgskas in het gebied van deze balie of van deze kamers.

» Dit gedeelte wordt vastgesteld door de raad van Beheer, zonder tien percent van de netto-ontvangsten van de Vereniging te mogen overschijden. »

5) Wijziging van artikel 17 :

te vervangen door volgende tekst :

« In geval van aansluiting van de leden van een balie of van de leden van een kamer der pleitbezorgers of der gerechtsdeurwaarders bij de Kas na de stichting van deze, zullen ze geen recht hebben op deelneming in de reserves die gevormd zijn op het ogenblik van hun aansluiting, doch enkel op hun aandeel in het bedrag der reserves welke na deze datum zullen gevormd worden.

» Het huishoudelijk reglement zal de toepassingsmodaliteiten van onderhavige beschikking bepalen. »

6) Wijziging van artikel 18 :

a) Eerste alinea :

— 35 leden vervangen door 37 leden.

— Het woord « aangeslotene » weglaten na het woord « balie ».

— De woorden « en van de Nationale Kamer van de Gerechtsdeurwaarders » bijvoegen na de woorden « Federatie der Pleitbezorgers ».

b) Tweede alinea :

— Het woord « aangeslotene » weglaten.

c) Derde alinea :

— Het woord « aangeslotene » weglaten.

d) Na de vijfde alinea een zesde alinea bijvoegen : « De Nationale Kamer van de Gerechtsdeurwaarders zal twee beheerders voordragen. »

e) De bestaande zesde alinea weglaten welke aanvangt met de woorden : « Elke balie... » en eindigt met « ...modaliteiten ».

f) Negende alinea :

De laatste zin vervangen door :

« Bovendien kan hij plaatsvervangers van de beheerders benoemen, evenals een of verschillende gevolmachtigden, al dan niet leden, waarvan hij de bevoegdheden en de bezoldigingen bepaalt. »

7) Wijziging van artikel 39 :

A. Eerste alinea :

Het woord « en » na « advokaat » weglaten en na het woord « pleitbezorger », de woorden « en gerechtsdeurwaarders » bijvoegen.

B. Het woord « of » na « de advokaat » weglaten en bijvoegen « of aan de gerechtsdeurwaarder », na het woord « pleitbezorger ».

De laatste alinea als volgt vervangen :

« Behoudens wat het wettelijk pensioen betreft, beaamt de raad van beheer soeverein zonder mogelijk beroep op de in artikel 45 voorziene arbitrage. »

C. Deze alinea als volgt wijzigen :

« Een overlevingspensioen zal toegekend worden aan de niet uit de echt gescheiden noch van tafel en bed gescheiden, noch hertrouwde echtgenoot van een overleden lid, dat op het ogenblik van zijn overlijden, de onder A hiervoren voorziene voorwaarden vervulde. Dit pensioen zal een aanvang nemen wanneer de overlevende echtgenoot de leeftijd van 60 jaar zal bereikt hebben en het zal 37,5 % van het pensioen van de overleden echtgenoot bedragen. Het zal gebracht worden op 50 % van het pensioen, wanneer de overleden

echtgenoot de leeftijd van 65 jaar zal bereikt hebben. Nochtans zal, onder de door het huishoudelijk reglement voorziene voorwaarden, het overlevingspensioen van 37,5 % kunnen toegekend worden aan de overlevende echtgenoot van minder dan 60 jaar en zal het overlevingspensioen van de overlevende echtgenoot die minder dan 65 jaar is kunnen gebracht worden op 50 % van het pensioen.

» Een pensioen zal onder dezelfde voorwaarden kunnen toegekend worden aan de minderjarige kinderen van een overleden aangeslotene. »

8) Wijziging van artikel 42bis :

a) in I, 3^e en 5^e regel, de woorden « wet » vervangen door « wetgeving ».

b) in III, derde regel, de woorden « de wet en de reglementen betreffende » vervangen door « de wetgeving en de reglementering betreffende ».

c) in III de alinea's bevat onder a), b) en c) weglaten.

d) in IV, in de 3e regel, de woorden « wet en reglement betreffende » vervangen door « wetgeving en de reglementering betreffende ».

Balie Hasselt.

Gerechtigd jaar 1960-61 — Raad der Orde

Stafhouder : Mter Frans Maris, Leopoldsbuurg.

Leden : Mters Koninckx, Jenné, Derks, Bijvoet, Smeets en Verhoeven.

OVERZICHT DER BELGISCHE WETGEVING

(1 juni tot 30 juni 1960)

I. Staats-en Administratief Recht.

1. *Onderwijs*. — Bij K.B. van 15 maart 1960 (S. 3 juni 1960 - 4187) wordt een aanvullende beurs voor studenten van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi toegekend.

2. *Ministerie van Openbare Werken — Afschaffing van de Provinciale Directie en Commissies van Beroep voor Oorlogsschade van West-Vlaanderen*. — Krachtens K.B. van 26 april 1960 (S. 7 augustus 1960 - 4254) worden de ambtsgebieden van de Provinciale Directeurs en van de Commissies van beroep voor oorlogsschade van Brabant en West-Vlaanderen samengesmolten.

3. *Onderwijs*. — De wet van 23 mei 1960 (S. 9 juni 1960 - 4276) wijzigd de wet van 22 april 1958 houdende statuut van het Nationaal Orkest van België.

4. *Landbouw*. — Het M.B. van 2 mei 1960 (S. 9 juni 1960 - 4281) wijzigd dit van 30 april 1960 houdende vaststelling van het bedrag der premieën toegekend aan de instellingen die uit belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

5. *Landbouw*. — Het M.B. van 31 mei 1960 stelt het bedrag der premieën vast toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen.

6. *Overeenkomst tussen België en Frankrijk - Belastingen.* — De wet van 20 april 1960 (S. 10 juni 1960 - 4304) keurt de overeenkomst tussen België en Frankrijk goed tot voorkoming van dubbele aanslag en tot regeling van sommige andere vraagstukken inzake belastingen op de erfenis- en successierechten, ondertekend te Brussel op 20 januari 1959.

7. *Ministerie van Economische Zaken.* — Het K.B. van 22 april 1960 (S. 10 juni 1960 - 4312) wijzigt het organiek kader van het Ministerie van Economische zaken.

8. *Aanplakken en reclame maken.* — Het K.B. van 10 juni 1960 (S. 10 juni 1960 - 4313) bepaalt de verkeerswegen waarvoor regelen worden gesteld op het aanplakken en reclame maken.

9. *Ministerie van Belgisch-Congo.* — Bij de wet van 22 maart 1960 (S. 11 juni 1960 - 4337) wordt de algemene rekening van Belgisch-Congo voor het jaar 1950 afgesloten en de begrotingen van de dienstjaren 1947 en 1949 definitief geregeld.

10. *Ministerie van Belgisch-Congo.* — Bij de wet van 22 maart 1960 (S. 11 juni 1960 - 4353) worden de algemene rekeningen van Ruanda-Urundi voor de jaren 1950 en 1951 afgesloten en de begrotingen van de dienstjaren 1947 tot 1950 definitief geregeld.

11. *Landbouw - Distelbestrijding.* — Het K.B. van 10 mei 1960 (S. 13 juni 1960 - 4400) stelt maatregelen vast betreffende de distelbestrijding.

12. *Polders en wateringen.* — Het K.B. van 9 mei 1960 (S. 14 juni 1960 - 4416) wijst de ambtenaren bevoegd tot uitvoering van de wetten betreffende de polders en wateringen aan.

12. *Polders en wateringen.* — Het K.B. van 9 mei 1960 (S. 14 juni 1960 - 4418) wijzigt en vult aan het K.B. van 14 februari 1956 tot vaststelling van de schalen verbonden aan de bijzondere graden bij het Ministerie van Justitie.

14. *Aanplakken en reclame maken.* — Het K.B. van 20 januari 1960 (S. 14 juni 1960 - 4419) bepaalt de waterlopen waarop de regelen inzake aanplakken en reclame maken van toepassing zijn.

15. *Uitleveringsovereenkomst tussen België en Guatemala.* — In het Staatsblad van 16 juni 1960 - 4507 verscheen de tekst van het te Guatemala op 29 oktober 1959 ondertekende additioneel protocol bij de uitleveringsovereenkomst tussen België en Guatemala van 20 november 1897.

16. *Ministerie van Belgisch-Congo.* — Bij de wet van 9 juni 1960 wordt de vrije uitoefening van de soevereine macht in Congo geregeld.

17. *Financiën.* — Bij K.B. van 10 juni 1960 (S. 17 juni 1960 - 4423) worden de vastleggingskredieten en de betalingskredieten die op 31 december 1959 op de titels II van de begrotingen van het dienstjaar 1959 en op de buitengewone begrotingen van sommige vorige dienstjaren beschikbaar waren, overgedragen naar het dienstjaar 1960.

18. *Landbouw - Handel in meststoffen.* — Het K.B. van 31 mei 1960 (S. 17 juni 1960 - 4540) wijzigt het K.B. van 30 september 1955 houdende reglementering van de handel in meststoffen en grondverbeteringsmiddelen.

19. *Buurtspoorwegen.* — Bij M.B. van 28 april 1960 (S. 17 juni 1960 - 4541) worden wijzigingen gebracht aan de algemene bepalingen voor het vervoer van reizigers door de Nationale maatschappij van Belgische Buurtspoorwegen.

20. *Internationale overeenkomst betreffende vervoer van goederen per spoor.* — In het Staatsblad van 18 juni 1960 - 4571 verschenen de eenvormige bijkomende bepalingen bij de artt. 6, 8, 10, 15, 17, 19 en 56 van de internationale overeenkomst betreffende het vervoer van goederen per spoor.

21. *Volksgezondheid - Hogere raad voor het gezin.* — Bij K.B. van 1 juni 1960 (S. 18 juni 1960 - 4580) wordt bij het ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin een hoge raad voor het gezin opgericht.

22. *Ministerie van Justitie.* — Het K.B. van 14 juni 1960 (S. 21 juni 1960 - 4624) stelt het tijdelijk kader van het hoofdbestuur van het Ministerie van Justitie voor het jaar 1959 vast.

23. *Ministerie van Justitie.* — Het K.B. van 14 juni 1960 (S. 21 juni 1960 - 4625) wijzigt het organiek kader van het hoofdbestuur van het Ministerie van Justitie.

24. *Ministerie van Belgisch-Congo.* — Bij de wet van 22 maart 1960 (S. 23 juni 1960 - 4709) worden de algemene rekeningen van Ruanda-Urundi voor de jaren 1940 tot 1949 afgesloten en de begrotingen van de dienstjaren 1939 tot 1946 definitief geregeld.

25. *Brandweerdiensten.* — Het K.B. van 15 juni 1960 (S. 23 juni 1960 - 4727) wijzigt het K.B. van 15 maart 1935 betreffende de algemene organisatie van de brandweerdiensten.

26. *Economische zaken.* — Bij M.B. van 15 april 1960 (S. 23 juni 1960 - 4730) wordt een jaarlijkse statistiek van de productie in de steenkolenmijnen en hun elektrische centrales voorgeschreven.

27. *Internationale overeenkomst.* — De wet van 20 april 1960 (S. 24 juni 1960 - 4764) keurt de douane-overeenkomst inzake containers en het protocol van ondertekening, ondertekend te Genève op 18 mei 1956 goed.

28. *Overeenkomst tussen België en Nederland inzake Sociale Verzekering.* — De wet van 27 april 1960 (S. 24 juni 1960 - 4775) kerk de overeenkomst tot herziening van het op 29 augustus 1947 te 's Gravenhage ondertekende verdrag tussen België en Nederland betreffende de toepassing der wederzijdse wetgeving op de Sociale verzekering en het aanvullend protocol van deze overeenkomst, ondertekend te 's Gravenhage op 4 november 1957, goed.

29. *Ministerie van Belgisch-Congo - Staatsbestel van Congo.* — De wet van 16 juni 1960 (S. 24 juni 1960 - 4780) wijzigt de artt. 110 en 114 der fundamentele wet van 19 mei 1960 betreffende het Staatsbestel van Congo.

30. *Ministerie van Belgisch-Congo - Vrijheden.* — De wet van 17 juni 1960 (S. 24 juni 1960 - 4781) stelt de openbare vrijheden vast.

31. *Ministerie van Belgisch-Congo.* — Bij de wet van 17 juni 1960 (S. 24 juni 1960 - 4785) wordt de uitoefening van het recht van onderzoek, bij art. 40 van de fundamentele wet op het Staatsbestel van Congo aan het parlement verleend, geregeld.

32. *Financiën - Lening door de N.M.B.S.* — Bij K.B. van 20 juni 1960 (S. 24 juni 1960 - 4790) wordt de N.M.B.S. ertoe gemachtigd een lening van 2.300.000.000 fr. aan te gaan.

33. *Binnenlandse zaken.* — Bij de wet van 19 april 1960 (S. 24 juni 1960 - 4820) wordt het gehucht Vaux, gemeente Spy aan de gemeente Onoz toegevoegd.

34. *Ministerie van Belgisch-Congo - Begroting.* — De wet van 15 juni 1960 (S. 25 juni 1960 - 4821) stelt de gewone begrotingen van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1959 vast.

35. *Verkeerswezen - Sabena.* — Bij de wet van 23 juni 1960 (S. 25 juni 1960 - 4866) wordt de Sabena machtiging verleend haar statuten te wijzigen. Deze wijzigingen verschenen als bijlage in het Staatsblad van 25 juni 1960 - 4867.

36. *Onderwijs.* — Het K.B. van 20 mei 1960 (S. 25 juni 1960 - 4872) wijzigt het K.B. van 12 april 1955 betreffende de voorwaarden waaronder de kandidaat-beursstudenten als min-vermogend worden aangemerkt.

37. *Onderwijs.* — Het K.B. van 30 mei 1960 (S. 25 juni 1960 - 4873) wijzigt het K.B. van 19 juli 1955 betreffende het toekennen van beurzen voor niet universitaire studies.

38. *Belgisch-Congo - Begroting.* — De wet van 15 juni 1960 (S. 27 juni 1960 - 4884) stelt de begroting der buitengewone ontvangsten en uitgaven van Belgisch-Congo en van Ruanda-Urundi voor het dienstjaar 1959 vast.

39. *Internationale overeenkomst - Luchtvervoer.* — De wet van 7 april 1960 (S. 27 juni 1960 - 4909) keurt de multilaterale overeenkomst betreffende de commerciële rechten voor de niet geregelde luchtvervoerdiensten in Europa, ondertekend te Parijs op 13 april 1956, goed.

40. *Binnenlandse zaken - Raad van State.* — Bij de wet van 24 juni 1960 (S. 27 juni 1960 - 4913) wordt de Koning gemachtigd benoemingen te doen voor aanvullende plaatsen bij de Raad van State.

41. *Ministerie van Landbouw.* — Bij K.B. van 20 juni 1960 (S. 27 juni 1960 - 4927) wordt een landbouw-economisch Instituut bij het Ministerie van Landbouw opgericht.

42. *Economische zaken.* — Het M.B. van 6 mei 1960 (S. 27 juni 1960 - 4932) keurt de modellen van elektriciteitsmeters goed.

43. *Overeenkomst tussen België en Oostenrijk betreffende de tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen inzake onderhoudsplichten.* — De wet van 22 april 1960 (S. 28 juni 1960 - 4948) keurt de overeenkomst tussen België en Oostenrijk betreffende de wederzijdse erkenningen en tenuitvoerleggingen van de rechterlijke beslissingen en van de authentieke akten inzake onderhoudsplicht, ondertekend op 25 oktober 1957, goed.

44. *Ministerie van Financiën.* — Bij de wet van 27 juni 1960 (S. 29 juni 1960 - 4964) worden nieuwe voorlopige kredieten komende in mindering van de begrotingen voor het dienstjaar 1960 geopend.

45. *Ministerie van Belgisch-Congo.* — Bij K.B. van

23 juni 1960 (S. 29 juni 1960 - 4966) wordt de benaming van het Ministerie van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi gewijzigd in Ministerie van Afrikaanse zaken.

46. *Landbouw - Jacht.* — Het M.B. van 23 juni 1960 (S. 29 juni 1960 - 4967) stelt de tijdstippen der opening en sluiting van de jacht met het geweer op reebokken voor het dienstjaar 1960 vast.

47. *Ministerie van Landsverdediging.* — Het K.B. van 17 juni 1960 (S. 29 juni 1960 - 4968) verandert de benaming van het Militair Instituut voor lichamelijke opvoeding in Koninklijk Militair Instituut voor Lichamelijke Opvoeding.

48. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — De wet van 16 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 4984) plaatst de organen belast met het beheer van de Sociale zekerheid der werknemers van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi onder de controle en de waarborg van de Belgische Staat.

49. *Belgisch-Congo - Begroting.* — De wet van 22 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 4989) stelt de gewone begroting van Belgisch-Congo voor het dienstjaar 1960 vast.

50. *Verzekeringskas - Belgisch-Congo.* — Krachtens de wet van 27 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 5042) wordt de verzekeringskas van Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi een organisme naar Belgisch recht.

51. *Landsverdediging.* — De wet van 21 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 5046) stelt het statuut van de militairen die tijdens de oorlog 1940-'45 in de Belgische strijdkrachten in Groot-Brittannië gediend hebben vast.

52. *Personeel van het Bestuur in Afrika - Opneming in moederlandse openbare diensten.* — Het K.B. van 28 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 5051) stelt sommige uitvoeringsmaatregelen vast der wet van 21 maart 1960 met betrekking tot de opneming van de personeelsleden van het bestuur in Afrika, van de weermacht en magistratuur, in de moederlandse openbare diensten.

53. *Personeel van het bestuur in Afrika.* — Het M.B. van 28 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 5061) stelt het huishoudelijk reglement van de Herzieningscommissie, bepaald bij K.B. van 28 juni 1960 houdende sommige uitvoeringsmaatregelen der wet van 2 maart 1960 met betrekking tot de opneming der personeelsleden van het bestuur in Afrika van de weermacht en de magistratuur in de openbare diensten van het moederland, vast.

54. *Ministerie van Afrikaanse zaken.* — Het K.B. van 23 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 5063) wijzigt het K.B. van 24 december 1959 houdende uitvoering der wet van 27 juni 1956 betreffende de goederen verzonden naar Belgisch-Congo en Ruanda-Urundi.

II. Handelsrecht.

55. *Belgische vennootschappen naar koloniaal recht.* — De wet van 17 juni 1960 (S. 19 juni 1960 - 4560) stelt het statuut vast van de Belgische vennootschappen naar koloniaal recht, waarvan de bestuurlijke hoofdzetel in België gevestigd is.

III. Rechterlijke inrichting en rechtsvordering.

56. *Justitie.* — Het K.B. van 31 mei 1960 (S. 2 juni 1960 - 4149) wijzigt wat de vrederegerechten te Gent,

Ledeberg, Evergem, Charleroi-Noord en Zuid, Jumet en Marchienne au Pont betreft, het K.B. van 15 januari 1928 tot vaststelling van het aantal en de duur der gewone terechtzittingen van de vrederechten en bepaalde rechtbanken alsmede de dagen en uren waarop de griffies van die rechtbanken toegankelijk zijn.

57. *Indeling der Vrederechtkantons.* — Bij K.B. van 21 juni 1960 (S. 29 juni 1960 - 4970) wordt de bevolking van elk vrederechtkanton en de indeling der kantons in 4 klassen, bepaald volgens de bevolking op 31 december 1959.

58. *Overeenkomst tussen België en Oostenrijk betreffende tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen inzake onderhoudsplichten.* — De wet van 22 april 1960 (S. 28 juni 1960 - 4948) keurt de overeenkomst tussen België en Oostenrijk betreffende de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van de rechterlijke beslissingen en van de authentieke akten inzake onderhoudsplicht, ondertekend op 25 oktober 1957, goed.

IV. Arbeidsrecht en Maatschappelijk Hulpbetoon.

59. *Petroleumnijverheid - Arbeid.* — Bij K.B. van 7 april 1960 (3 juni 1960 - 4174) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 12 maart 1959 van het Nationaal Paritair Comité voor de petroleumnijverheid en handel tot vaststelling van zekere arbeidsvoorwaarden voor de arbeiders en arbeidsters tewerkgesteld in de ondernemingen die onder hetzelfde comité ressorteren.

60. *Arbeid - uitvoering van bouwwerken.* — Bij K.B. van 30 mei 1960 (S. 3 juni 1960 - 5183) worden zekere maatregelen getroffen in uitvoering der wet van 6 april 1960 betreffende de uitvoering van bouwwerken.

61. *Kleermakers - Arbeid.* — Bij K.B. van 12 april 1960 (S. 6 juni 1960 - 4233) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 3 februari 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor de meester-kleermakers en -maaksters betreffende de vastlegging van de minimum lonen der arbeiders en arbeidsters tewerkgesteld door de meester-kleermakers en -sters en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het rijk.

62. *Kappersbedrijf - Arbeid.* — Het K.B. van 12 april 1960 (S. 6 juni 1960 - 4237) verklaart bindend de beslissing van 25 januari 1960 van het Nationaal Paritair Comité van het kappersbedrijf en de schoonheidszaken betreffende de vaststellingen en de minimum daglonen in de kapperssalons en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het rijk.

63. *Groeven en graverijen - Toezicht.* — De wet van 12 april 1960 (S. 9 juni 1960 - 4277) stelt het ambt van afgevaardigde werkmans bij het toezicht in de groeven en graverijen in.

64. *Arbeidsongevallen - Zeelieden ter koopvaardij.* — Het K.B. van 30 maart 1960 (S. 11 juni 1960 - 4370) stelt het gemiddelde jaarlijks loon van de zeelieden ter koopvaardij voor de toepassing der wet van 30 december 1959 op de vergoeding der schade voortspuitende uit arbeidsongevallen overkomen aan zeelieden vast.

65. *Rust- en overlevingspensioen voor zelfstandigen.* — Het K.B. van 27 mei 1960 (S. 14 juni 1960 - 4433)

stelt de algemene verordening betreffende de rust- en overlevingspensioenregeling voor zelfstandigen vast.

66. *Wit- en zelfwasseries - Arbeid.* — Bij K.B. van 19 mei 1960 (S. 18 juni 1960 - 4564) wordt algemeen verbindend verklaard de beslissing van 21 maart 1960 van het Nationaal Paritair Comité voor het wasserij-ververij en ontvettingsbedrijf betreffende de vaststelling der lonen en arbeidsvoorwaarden van de arbeiders en arbeidsters tewerkgesteld in de wit- en zelfwasseries en de strijkondernemingen, alsmede in de depots en shops die zich met een of meer bedrijvigheden van voornamelijk bedrijfssectoren bezighouden en de koppeling van deze lonen aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het rijk.

67. *Mijnwerkers - Beroepswederaanpassing.* — Bij K.B. van 31 mei 1960 (S. 18 juni 1960 - 4568) wordt een nationale commissie van advies inzake de beroepswederaanpassing van de arbeiders die ingevolge de sluiting van sommige mijnen afgedankt worden, opgericht.

68. *Rijkspersoneel.* — Het K.B. van 7 juni 1960 (S. 23 juni 1960 - 4708) wijzigt het K.B. van 2 oktober 1937 houdende statuut van het rijkspersoneel teneinde sommige kandidaten die reeds tot de rijksdiensten of tot Rijksinstellingen van openbaar nut behoren vrij te stellen van de leeftijdsgrens.

69. *Ondergrondse mijnarbeid.* — Bij de K. Besluiten van 6 april 1960 (S. 23 juni 1960 - 4724) worden aanvullende premieën aan de Belgische arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid toegekend.

70. *Arbeid - Werkplaatsen der diamantnijverheid.* — Het K.B. van 8 juni 1960 (S. 23 juni 1960 - 4746) wijzigt dit van 27 mei 1958 betreffende de aanneming van de werkplaatsen der diamantnijverheid.

71. *Kinderbijslag voor werkgevers.* — Het K.B. van 25 april 1960 (S. 23 juni 1960 - 4748) wijzigt het organiek K.B. van 22 december 1938 voorzien bij de wet van 10 juni 1937 tot uitbreiding van de kinderbijslag tot de werkgevers en niet-loonarbeiders.

72. *Middenstand - Wekelijks rustdag.* — De wet van 22 juni 1960 (S. 24 juni 1960 - 4787) voert een wekelijks rustdag in neringen en ambachten in.

73. *Sluiting van ondernemingen - Schadeloosstelling van ontslagen werknemers.* — De wet van 27 juni 1960 (S. 30 juni 1960 - 5042) regelt de schadeloosstelling der werknemers die ontslagen worden bij sluiting van ondernemingen.

74. *Overeenkomst tussen België en Nederland inzake Sociale Verzekering.* — De wet van 27 april 1960 (S. 24 juni 1960 - 4775) keurt de overeenkomst tot herziening van het op 29 augustus 1947 te 's-Gravenhage ondertekende verdrag tussen België en Nederland betreffende de toepassing der wederzijdse wetgeving op de Sociale Verzekering en het aanvullend protocol van deze overeenkomst, ondertekend te 's-Gravenhage op 4 november 1957, goed.

V. Fiscaal Recht.

75. *Invoerrechten.* — Het M.B. van 24 juni 1960 (S. 7-8 juni 1960 - 4252) wijzigt dit van 30 april 1960

houdende instelling van een bijzonder recht bij de invoer van sommige landbouw- en voedingsprodukten.

76. *Invoerrechten*. — Het K.B. van 24 juni 1960 (S. 27 juni 1960 - 4919) stelt het tarief der invoerrechten vast.

77. *Invoerrechten*. — Het M.B. van 25 juni 1960 (S. 27 juni 1960 - 4925) regelt de vaststellingen inzake invoerrechten.

78. *Met het zegel gelijkgestelde taksen*. — Het K.B. van 29 juni 1960 (S. 29 juni 1960 - 4965) wijzigt de algemene verordening van de met het zegel gelijkgestelde taksen.

H. Boonen.

MEDEDELINGEN

Vlaams Rechtsgenootschap te Leuven.

Het Vlaams Rechtsgenootschap bij de Universiteit te Leuven zond aan zijn leden de hiernavolgende mededeling.

* * *

Waarde Heer en Geacht Medelid,

Het Bestuur van het Vlaams Rechtsgenootschap (Vereniging van de Vlaamse oud-studenten van de Rechtsfaculteit te Leuven) heeft de eer U uit te nodigen tot de algemene vergadering, die zal gehouden worden te Leuven op zondag 18 september e.k. te 10.30 u., in haar gerechtszaal (ingang langs het Pauscollege).

Na een korte algemene zitting hebben er twee sectievergaderingen plaats.

Op de eerste sectievergadering, onder het voorzitterschap van Meester G. Debra van de Balie van Gent, zal het woord gevoerd worden door Professor Dr. G. Craen, sekretaris-generaal van het Ministerie van Economische Zaken, die zal handelen over: «De gemeenschappelijke markt in het groeiproces van de economische integratie van Europa».

De tweede sectievergadering, onder het voorzitterschap van Meester R. Vande Kerckhove, notaris te Mechelen, is speciaal bestemd voor de notarissen en de kandidaat-notarissen. Meester A. De Bougne, notaris te Kalmthout, zal hier spreken over: «Twintig jaar na de Universiteit».

Daarna zal er gelegenheid zijn om samen te lunchen in een restaurant van het centrum van de stad. De prijs bedraagt (dienst inbegrepen, zonder drank) de som van 125 F. Het bestuur zou het ten eerste op prijs stellen de inschrijvingen in de eerstvolgende dagen te mogen ontvangen, uiterlijk op 10 september e.k. door storting op de postrekening nr. 1328.33 van de «V.Z.W.D. Vlaams Rechtsgenootschap, Leuven».

In de hoop U te mogen ontmoeten op deze Algemene Vergadering, gelieve te aanvaarden, Waarde Heer en Geacht Medelid, de betuiging onzer gevoelens van hoogachting.

Prof. Dr. E. Van Dievoet,
ere-voorzitter.

André Prims,
Sekretaris.

Prof. Dr. F. Collin,
Voorzitter.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België, jrg. 1960, n° 4:

R. Dillemans, *Vrijheid van beschikken bij schenking en testament in het internationaal privaatrecht (vervolg)*. — J. De Bruyne, *Misdaad en straf bij Dos-toevski*.

Verzameling der Arresten en Adviezen van de Raad van State, jrg. 1960 - april:

Arresten.

Algemeen Fiscaal Tijdschrift, jrg. 1960 - n° 12:

Algemeenheden. — Inkomstenbelastingen. — Taxes met inkomstenbelastingen gelijkgesteld. — Indirekte staatsbelastingen. — Provinciale en gemeentelijke belastingen. — Internationale overeenkomsten. — Kongolese en buitenlandse belastingen.

Nederlands Juristenblad, jrg. 1960 - n° 29:

J. M. Van Bemmelen, *Het Internationaal Criminologisch Congres 5-11 september in Den Haag*. — H. L. Bakels, *Enige juridische en maatschappelijke aspecten van de stakingsvrijheid I*. — F. W. J. De Man, *De weg terug met artikel 50, tweede lid B.W.* — B. J. Stokvis, *De bekentenissen in de zuiveringsgedingen achter het IJzeren Gordijn*.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, jrg. 1960 - n° 4640:

J. M. Polak, *Wat is een uiterste wil? (II, slot)*. — R. D. Kollwijn, *Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (VI)*. n° 4641:

J. R. H. Buining, *Wat is een uiterste wil?* — Y. D. G. Van Duyn, *Fiscale notities*. — R. D. Kollwijn, *Overzicht der Nederlandse Rechtspraak, Internationaal Privaatrecht (VII)*.

Journal des Tribunaux, jrg. 1960 - n° 4285:

R. David, *Les tendances actuelles du droit comparé*. — J. Wolf, *A propos de la Commission belge d'information*.

Recueil Général, jrg. 1960 - n° 20263 à 20274:

Loi du 11 juillet 1960. — Loi du 22 juin 1960. — Enregistrement. — Taxe sur les locations de choses mobilières. — Taxe de transmission. — Taxe de transport. — Usufruit. — Société. — Cession de créance. — Communauté.

Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie, jrg. 1960 - n° 2:

R. Mukerjee, *Values as Directives of Human Evolution: A Bio-Philosophy of Man*. — J. Ritter, *Zur Grundlegung der praktischen Philosophie bei Aristoteles*. — Fr. Schmidt, *Über die Struktur der Geschichte*. — G. Peiser, *J. C. Bluntschli et la science politique*. — Ewald J. Thul, *Die Denkform der Rechtsdogmatik*. — Hans-Joachim Arendt, *Theorie des Überflusses*.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"